

Janne Saarinen

RYHMÄHENKEÄ LUONNON KESKELLÄ

Pimee hölkkä 2017 -tapahtuman kehittäminen

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Marraskuu 2017

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Marraskuu 2017	Tekijä/tekijät Janne Saarinen
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi RYHMÄHENKEÄ LUONNON KESKELLÄ. Pimee hölkkä 2017 -tapahtuman kehittäminen		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 41 + 3	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Kimmo Salonen, Tampereen Eteläinen seurakunta		
Työn tarkoituksena oli kehittää Tampereen seurakuntien yhteistä nuorille suunnattua Pimee hölkkä -tapahtumaa, joka järjestettiin 9.-10.9.2017. Pimee hölkkä on kaksipäiväinen, vuosittain järjestettävä erähenkinen ja leikkimielinen kilpailu, jossa nuoret suunnistavat pienissä joukkueissa kartan avulla erilaisten toiminnallisten ja opettavaisten rastien kautta leirikeskukseen, jonka lähimaastossa tapahtuma järjestetään. Yöpyminen tapahtuu leirikeskuksen alueella teltoissa, laavuissa tai muissa itse rakennetuissa yösijoissa. Kilpailu jatkuu toisen tapahtumapäivän aamuna. Työn teoriapohjassa tapahtumaa käsitellään erityisesti seikkailu-, ympäristö- ja kristillisen kasvatuksen näkökulmista. Kehittämistehtävät määräytyivät osallistujilta kerätyn palautteen sekä muiden vuoden 2016 tapahtumasta tehtyjen havaintojen perusteella. Kehittämistehtävinä oli tapahtuman osallistujakunnan laajentaminen markkinoinnin avulla sekä rastien organisointi. Tapahtumapaikan vaihtuessa osallistujamäärä kuitenkin laski, eikä tapahtuman kohderyhmä laajentunut. Saadun palautteen perusteella toiminnallisia ja ajatustyötä vaativia rasteja oli tasaisemmin molempina päivinä, kuin vuonna 2016. Myös tiedonkulku rastihenkilöiden ja työntekijöiden välillä oli onnistunutta, joten jälkimmäistä kehittämistehtävää voidaan pitää onnistuneena. Tapahtuman kehittämistyö jatkuu myös tulevaisuudessa, vuonna 2017 kerätyn palautteen jäädessä tapahtuman työntekijätiimin käyttöön. Nuorilta saatu palaute tapahtumasta oli pääsääntöisesti positiivista ja nuorten kokiessa tapahtuman onnistuneeksi voivatkin heidän kokemuksensa olla avainasemassa vuoden 2018 tapahtuman markkinoinnissa.		
Asiasanat elämypedagogiikka, erätaidot, kokemuksellinen oppiminen, kristillinen kasvatusta, Pimee hölkkä, Raamattu, seikkailukasvatusta, ympäristökasvatusta		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date November 2017	Author Janne Saarinen
Degree programme Bachelor of Humanities and Education, Community Educator		
Name of thesis TEAM SPIRIT IN THE MIDDLE OF NATURE. Developing Pimee hölkkä 2017 -event		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 41 + 3	
Supervisor The leader of youth work Kimmo Salonen, Southern parish of Tampere		
The objective of the thesis was to develop Pimee hölkkä -event for young people. The event was held between 9th and 10th of September 2017 and organized by the parishes in Tampere. Pimee hölkkä is a two-day playful race, which is arranged every year. In the event youngsters find their way to a campsite through different functional and educational checkpoints in small teams using a map. The event is held nearby the campsite and the participants sleep in tents, leans or other self-built nightly stay places in the campsite area. The race continues in the morning of the second event day. In the theoretical part of thesis the event is discussed particularly from the perspective of adventure-, nature- and Christian education. The development tasks were based on the feedback collected from the participants and on other perceptions made at the 2016 event. The development tasks were to increase the number of participants in the event with promotion and to organize the checkpoints. However, as the place of the event changed, the number of participants decreased and the target audience of the event did not expand. On the basis of the feedback received, the functional checkpoints and the checkpoints requiring headwork were more evenly divided on both days than in 2016. Moreover, the flow of information between the volunteers and the employees was successful, so the latter development task can be considered as successful. The development of the event will continue also in the future. The feedback collected in 2017 remain available for the future employees in the Pimee hölkkä -event. The feedback from youth was generally positive. Because the event was seen as successful, the participants' experiences of the event may play a key role in promoting the 2018 event.		
Key words adventure education, Christian education, empirical learning, experience education, hiking skills, nature education, Pimee hölkkä, the Holy Bible		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 PIMEE HÖLKKÄ - HAASTEITA JA YHDESSÄ TEKEMISTÄ.....	3
3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT.....	5
4 SUOMALAINEN SUHDE LUONTOON.....	7
5 ELÄMYSPELAGOGIIKKA, KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN JA SEIKKAILUKASVATUS OSANA TAPAHTUMAA.....	9
5.1 Seikkailun tasot.....	10
5.2 Turvallisen ryhmän merkitys ja turvallisuuden tasot.....	12
5.3 Seikkailutoiminnan ohjaaminen.....	15
6 KRISTILLINEN KASVATUS JA NYKYNUORET.....	20
7 MONISTA MUUTTUJISTA VUODEN 2017 TAPAHTUMAAN.....	23
7.1 Vuoden 2016 tapahtumasta kerätty palaute.....	24
7.2 Tapahtuman markkinointi vuonna 2017.....	26
7.3 Tapahtuman toteutuminen vuonna 2017.....	28
8 ARVIOINTI.....	31
8.1 Syksyllä 2017 teetetyn kyselyn tulokset.....	31
8.2 Palautepalaveri ja itsearviointi.....	36
9 YHTEENVETO.....	38
LÄHTEET.....	39
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Kilpailijoiden kotiseurakunnat 2016.....	24
KUVIO 2. Kilpailijoiden kotiseurakunnat 2017.....	32
KUVIO 3. Vuoden 2017 kilpailijoiden osallistujamäärät sen perusteella, minkä seurakunnan toiminnassa nuoret ovat mukana.....	33

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Markkinointikanavien tärkeys vuoden 2017 tapahtumassa.....	34
TAULUKKO 2. Markkinointikanavien tärkeys vuonna 2017 ensimmäistä kertaa tapahtumaan osallistuneiden kilpailijoiden näkökulmasta	35

1 JOHDANTO

Teknologian kehittymisen myötä nuoret elävät hyvin erilaisessa maailmassa, mitä esimerkiksi vuosikymmen sitten. Tämän päivän nuorten tarpeisiin tulisikin pystyä vastaamaan myös seurakunnan leiri- ja retkitoiminnassa. Pimee hölkkä on tapahtuma, jonka perusluonteeseen kuuluu luonnossa liikkuminen, erätaitojen opettelu ja yhdessä tekeminen, eikä hengellistä puoltaakaan sovi unohtaa, kun seurakunnan tapahtuma on kyseessä. Nykynuorten kiinnostuksen kohteiden yhdistäminen tällaiseen tapahtumaan asettaa omat haasteensa. Pimee hölkkä tarjoaa nuorille mahdollisuuden aivan erilaiseen elämykseen, kuin mihin he ovat esimerkiksi seurakunnan viikkotoiminnassa tai nuorten leireillä tottuneet. Tämän vuoksi tapahtuma on tärkeä osa Tampereen evankelisluterilaisten seurakuntien nuorisotyötä.

Ollessani mukana Tampereen Aitolahden seurakunnan nuorten toiminnassa olen itsekin osallistunut tapahtumaan lukuisia kertoja. Tuolloin, noin kymmenen vuotta sitten tapahtuman osallistujakunta koostui lähinnä kahden seurakunnan nuorista, vaikka kohderyhmänä olivatkin kaikki Tampereen silloiset 11 seurakuntaa. Nykyään tilanne on jo hieman parempi ja vuonna 2014 tehty seurakuntien yhdistäminen on saattanut myös osaltaan vaikuttaa siihen. Seurakuntien yhdistäminen viideksi seurakunnaksi on yhdistänyt aiemmin eri asuinalueilla tehtyä nuorisotyötä ja näin ollen myös nuoria.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää tapahtumaa sellaiseksi, että nuorilla olisi entistä matalampi kynnyks lähtä mukaan ja osallistujakunta olisi jatkossa nykyistä laajempi. Sosiaalisen median hyödyntäminen itse tapahtumassa ei ole kovin suuressa määrin mahdollista, jottei tapahtuman luonne kärsi. Markkinoinnissa se toimii kuitenkin hyvänä apuvälineenä. Erilaisia ideoita esimerkiksi tämän päivän pelisovelluksista ja muista muoti-ilmiöistä on myös mahdollista tuoda mukaan tapahtumaan. Työn teoriapohjassa sivuttavia aiheita ovat muun muassa ympäristökasvatus, seikkailukasvatus, elämypedagogiikka, kokemuksellinen oppiminen, sekä kristillinen kasvatus ja hengellinen kasvu nyky-yhteiskunnassa.

Merkittävimpinä lähde-oksina työn seikkailukasvatusta käsittelevässä luvussa toimivat Seppo J.A. Karppisen ja Timo Latomaan toimittama ja osittain itse kirjoittama Seikkaillen elämyksiä-kirjasarja sekä Mikko Aallon teos Ryppäästä ryhmäksi. Kristillistä ja hengellistä kasvatusta käsittelevässä luvussa puolestaan Lasse Halmeen Uskonto ja kasvatusta vuorovaikutuksena sekä Terhi Paanasen ja Hans Tuomisen toimittama Nuorisotyön käsikirja toimivat ratkaisevassa roolissa. Itse Pimee hölkkä -tapahtumaa käsittelevät osiot sen sijaan perustuvat lähdetiedon puuttuessa pitkälti omiin havaintoihini tapahtumasta vuodesta 2005 lähtien sekä satunnaisesti seurakuntien työntekijöiltä kuultuihin tietoihin. Työn hankkeistajana toimi Eteläinen seurakunta Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymästä ja työelämäohjaajanani toimi Tampereen Eteläisen seurakunnan johtava nuorisotyön ohjaaja.

2 PIMEE HÖLKKÄ - HAASTEITA JA YHDESSÄ TEKEMISTÄ

Pimee hölkkä on jokavuotinen Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymän seurakuntien yhteinen kaksipäiväinen tapahtuma nuorille. Tapahtuma on perinteisesti järjestetty Rajalan leirikeskuksen lähimaastossa Ikaalisten kaupungin ja entisen Kurun kunnan, nykyisen Ylöjärven kaupungin rajan tuntumassa. Vuonna 2017 tapahtuma järjestetään kuitenkin poikkeuksellisesti Julkujärven leirikeskuksen lähimaastossa Ylöjärvellä. Täysin poikkeuksellinen ratkaisu tämä ei kuitenkaan ole, vaan historiansa aikana tapahtuma on aiemminkin järjestetty muutamia kertoja muualla, kuin Rajalassa (Arola 2017). Tapahtumassa nuoret kilpailevat erilaisten rastitehtävien parissa itse muodostamissaan noin 2-6 hengen joukkueissa. Rastit on sijoitettu noin 10 kilometrin säteelle leirikeskuksesta ja niiden tehtävät vaihtelevat laidasta laitaan. Tapahtuma on leikkimielinen, mitä korostaa vielä se, että voittajajoukkueelle on vuodesta toiseen ollut luvassa palkinnoksi ”terätön puukko ilman kahvaa”. Tämän lisäksi voittajajoukkueen jäsenet ovat saaneet osallistua seuraavan vuoden tapahtumaan ilmaiseksi.

Erähenkisyys heijastuu rastien aiheisiin. Esimerkiksi suunnistus ja ruoan laitto retkikeittimillä ovat olleet vuodesta toiseen rastiaiheina. Toisinaan rasteilla on ollut myös esimerkiksi joen ylitystä ja erilaisia köysiratoja. Tapahtuman syntyessä yhtenä tavoitteena oli kehittää partiolaisten ja seurakunnan nuorisotyön välille yhteistä toimintaa (Sormunen 2017). Partiolippukunnat eivät varsinaisesti ole olleet mukana järjestämässä tapahtumaa, mutta tapahtuman työntekijöiden joukossa on ollut vuosien varrella monia partiotyöntekijöitä (Arola 2017; Lemmetyinen 2017). Myös merkittävä osa tapahtumaan alkuvuosina osallistuneista nuorista oli mukana partiotoiminnassa (Lemmetyinen 2017). Tapahtuma onkin hyvin samankaltainen partiotaitokilpailujen kanssa.

Usein myös ainakin yksi rasti on ollut raamattuaiheinen. Ensimmäisen päivän tapahtumassa päättää messu, joka pidetään leirikeskuksesta löytyvässä ulkoilmaleirikirkossa. Yleensä nuoret majoittuvat tapahtumassa leirikeskuksen pihamaastossa joko teltoissa tai itse rakentamissaan

laavuissa. Tapahtuman idea on syntynyt aikanaan Helsingissä toimineesta samantapaisesta tapahtumasta, joka kuitenkin oli yksipäiväinen, eikä siihen sisältynyt yöpymistä maastossa (Lemmetyinen 2017). Aiempina vuosina tapahtumassa on ollut rastien lisäksi tehtävänä kerätä matkan varrelta myös puolukoita, jotka on tapahtuman päätteeksi lahjoitettu hyväntekeväisyyteen. Puolukoita keräämällä joukkue on pystynyt hankkimaan lisäpisteitä kilpailusta saamiinsa kokonaispisteisiin. Vuonna 2017 tapahtuma-alueelta ei kuitenkaan löytynyt puolukoita, joten tehtävästä päätettiin tällä kertaa luopua.

Tapahtumalla on vuosittain jokin teema, jonka olisi tarkoitus näkyä rastien aiheissa ja osallistujien pukeutumisessa. Vuonna 2017 teemana on ”selviytyjät”. Alkunsa tapahtuma on saanut arviolta 1980-luvun alkupuolella luultavasti joko vuonna 1981 tai 1982 (Lemmetyinen 2017). Vuoden 2016 tapahtumassa teemana oli ”ehkä jo 40 wee -juhlat”, mutta tämän tiedon valossa 40 vuotta ei kuitenkaan vielä ole tullut täyteen. Ensimmäisen tapahtuman ajankohdasta ei ole saatavilla tarkkaa arkistoitua faktaa, sillä tuolloin leireistä ja retkistä ei ole pidetty kirjaa. Tapahtuma on ollut alkujaan Harjun seurakunnan järjestämä ja Tampereen seurakuntayhtymän yhteisen nuorisotyön tapahtuma siitä tuli arviolta 2000-luvun alkupuolella (Arola 2017). Tapahtumaan liittyviä tarkkoja vuosilukuja yritettiin työn edetessä selvittää muun muassa yhteydenotoilla tapahtuman alkuaikoina siinä mukana olleisiin työntekijöihin, mutta tiedot jäivät arvioiksi.

Tapahtuman teema ja rastien aiheet on pyritty valitsemaan niin, että peräkkäisinä vuosina niissä ei olisi liikaa samankaltaisuutta ja osallistujien mielenkiinto säilyisi jatkossakin. Tämän lisäksi tapahtumaan on vuosien varrella muodostunut paljon sellaisia perinteitä, jotka on pyritty säilyttämään samankaltaisina. Esimerkkeinä näistä mainittakoon lauantai-illan iltamessu. Luonnossa liikkuminen, ryhmähenki, yhdessä tekeminen, henkilökohtaisten taitojen käyttäminen ja uusien taitojen opettelu ovat vuodesta toiseen toistuvia asioita, jotka kuuluvat Pimee hölkkään, eikä niistä ole tarkoituksenmukaista luopua.

3 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Työn tarkoituksena on kehittää Pimee hölkkä -tapahtumaa osallistujilta kerätyn palautteen perusteella siten, että tapahtuma säilyttää kuitenkin oman luonteensa. Kaikilla vuoden 2016 tapahtumaan osallistuneilla teetettiin palautekysely, jonka tarkoituksena oli kartoittaa, mikä osallistujien mielestä kaippaa kehittämistä. Nuorilla oli näin itse mahdollisuus kyselyn kautta vaikuttaa siihen, mitä tapahtumassa lähdetään tässä vaiheessa kehittämään. Jotta työn onnistumista voitaisiin arvioida, kerättiin palaute myös vuoden 2017 tapahtumassa. Kehittämistehtäviä on vain kaksi, mutta palautelomakkeessa kerättiin myös avoin palaute koko tapahtuman toteutumisesta ja saadut vastaukset jäävät lopulta tulevien vuosien tapahtumia toteuttavien viranhaltijoiden käyttöön. Tapahtuman kehittämistyö jatkuu näin ollen tämän opinnäytetyön valmistuttuakin.

Ensimmäisenä kehittämistehtävänä oli saada tapahtumaan osallistujia aiempaa kattavammin koko Tampereen alueelta. Tiedottaminen on yksi osa tavoitteeseen pääsemistä, mutta myös tapahtumassa aiemmin mukana olleiden nuorten kokemukset ovat tärkeä houkute, kun uusia kasvoja yritetään innostaa mukaan. Motivaatio vaikuttaa ihmisen tekemiin valintoihin (Lehtinen, Kuusinen & Vauras 2007, 177). Päätös tulla mukaan voi syntyä siitä, että nuori tietää tapahtumassa olevan jotakin itseä kiinnostavaa sisältöä. Nykynuorisoa kiinnostavat teemat olisi siis myös hyvä saada jollakin tavalla yhdistettyä mukaan rastien aiheisiin.

Toisena kehittämistehtävänä oli tapahtuman rastien organisointi. Vuoden 2016 tapahtumassa lauantain reitti oli fyysisesti rankka sisältäen useita suon ylityksiä. Tämän lisäksi myös lauantain rastitehtävät olivat pitkälti toiminnallisia, joka teki päivästä entistä rankemman. Väsyessä myös toimintakyky heikkenee, eikä toiminta ole enää yhtä turvallista, kuin aiemmin (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 132-133). Sunnuntaina puolestaan oli huomattavasti enemmän teoriapohjaisia tehtäviä ja myös reitti kulki metsäautoteitä pitkin. Tällöin tapahtumassa ei ollut

mukana seikkailutoimintaan oleellisesti kuuluvaa epävarmuustekijää. Tavoitteena oli, että erityyppiset rastitehtävät jakautuisivat vuoden 2017 tapahtumassa tasaisemmin. Sunnuntain reitistä tehtiin myös selvästi lauantain reittiä lyhempi, jotta henkilökohtaiselle huollolle ja yhteiselle ohjelmalle jäisi enemmän aikaa.

4 SUOMALAINEN SUHDE LUONTOON

Suomalaiset ovat siitä ainutlaatuisessa asemassa, että elämme edelleen lähellä luontoa. Väestö ei ole keskittynyt miljoonien asukkaiden kaupunkeihin, vaan jokaisella on tilaa liikkua. Luonnossa liikkumista ja siellä toimimistamme helpottavat jokamiehenoikeudet ja yhtenä merkittävänä ympäristökasvattajana myös meillä toimii partioliike. Tämän lisäksi kestävä kehityksen ja ympäristökasvatuksen tavoitteet on määriteltynä perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Perinteisesti kouluopetus on kuitenkin painottanut enemmän tietoa. (Saloranta 2010, 163.) Tieto on toki tarpeellista, mutta toisinaan luontoon pitää päästä myös konkreettisesti.

Kun ympäristökasvatuksessa käytetään menetelmiä, jotka tarjoavat konkreettisia kokemuksia ja elämyksiä, kehittyy nuoren ympäristöherkkyys. Nuori oppii todennäköisemmin toimimaan luonnossa vastuullisesti, kun hänelle on lapsuudessa ja nuoruudessa rakentunut jonkinlainen luontosuhde. (Saloranta 2010, 165.) Luonnon läheisyydestä riippumatta on mahdollista, että ihminen kokee luonnon vieraaksi, jos hän ei ole tottunut siellä liikkumaan. Tampereella, kuten muissakin Suomen suurissa kaupungeissa on mahdollista asua palveluiden vieressä, eikä kaupunkialueelta poistuminen tämän vuoksi välttämättä kuulu jokapäiväiseen elämään. Myönteisen luontosuhteen lisäksi ihminen tarvitsee tietoa ympäristöstä ja mahdollisuuden toimia sen hyväksi (Saloranta 2010, 164). Luontoa voi suojella kaupungissakin esimerkiksi kierrättämällä ja lajittelemalla jätteet, mutta tämän lisäksi tarvitaan tieto ja ymmärrys siitä, miksi näin tulisi toimia.

Jokamiehenoikeudet antavat Suomessa mahdollisuuden liikkua luonnossa kävellen, hiihtäen, pyöräillen ja ratsastaen maan omistajasta riippumatta (Jokamiehenoikeudet 2016, 4). Vaikka lupaa maan käyttämiseen ei varsinaisesti tarvitakaan, on Pimee hölkän kaltaisesta tapahtumasta ilmoittaminen maanomistajille kuitenkin hyvän tavan mukaista. Kaikenlainen haitan aiheuttaminen toisille tai ympäristölle, kotirauhan häiritseminen, roskaaminen ja esimerkiksi

moottoriajoneuvojen käyttö on kiellettyä (Jokamiehenoikeudet 2016, 20). Vuoden 2017 tapahtuma-alueella liikkui tapahtuman aikana myös paljon muita ihmisiä, jotka oli otettava toiminnassa huomioon. Myös osallistujia muistutettiin tapahtuman alussa siitä, että emme liiku alueella yksin. Jokamiehenoikeudet antavat myös mahdollisuuden luonnonmarjojen, sienien ja kukkien poimimiseen (Jokamiehenoikeudet 2016, 20). Aiempien vuosien tapaan myös puolukoiden poimiminen olisi voitu ottaa siis mukaan myös vuoden 2017 tapahtumaan, mikäli kyseisiä marjoja olisi luonnosta löytynyt kerättäväksi asti.

Kestävä kehitys on toimintaa, jonka tavoitteena on turvata myös tuleville sukupolville hyvät mahdollisuudet elämiseen (Mitä on kestävä kehitys 2017). Kestävä kehitys käsittää myös taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden osa-alueet, mutta Pimee hölkän kannalta oleellisinta on ekologinen kestävyys. Tapahtumassa on aiempina vuosina ollut tehtäviä esimerkiksi jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen liittyen. Roskaamisen suhteen on pyritty pitämään täysi nollatoleranssi ja nuoria onkin ohjeistettu kantamaan kaikki luontoon kuljettamansa myös pois sieltä.

Tapahtuman esittelyssä kerroin, että Pimee hölkän yhtenä alkuperäisenä tavoitteena on ollut seurakunnan nuorisotyön ja partioliikkeen yhteistyö. Partioliiike on myös antanut vaikutteita suomalaisen nuorisotyön retki- ja leiritoimintaan ja toiminta luonnossa on partiotoiminnan yksi kulmakivi kaikkialla maailmassa (Nieminen 1999, 74-75). Myös toisten ihmisten kanssa toimiminen, oma-aloitteisuus ja vastuunkanto ovat partiotoiminnan keskeisiä sisältöjä (Reppu 2009, 6). Pimee hölkkä olisi ainakin näiden sisältöjen puolesta mahdollista ottaa myös osaksi Tamperelaisten lippukuntien toimintaa. Myös partiolaisten tekemä partiolupaus kaikkine osa-alueineen tukee kirkon nuorisotyön tavoitteita. Jumalan, oman maan ja maailman rakastaminen, oman ikäkauden ihanteiden toteuttaminen ja toisille avuksi oleminen ovat asiat, jotka partiolupauksessa luvataan. Partioihanteita ovat toisen ihmisen kunnioittaminen, luonnon rakastaminen ja ympäristön suojeleminen, luotettavuus, ystäväyyden rakentaminen yli rajojen, vastuuntunto ja toimeen tarttuminen, itsensä kehittäminen ihmisenä sekä elämän totuuden etsiminen. (Reppu 2009, 7.)

5 ELÄMYSPEDAGOGIIKKA, KOKEMUKSELLINEN OPPIMINEN JA SEIKKAILUKASVATUS OSANA TAPAHTUMAA

Ihmisen mieli koostuu mielikuvista, joiden avulla voimme käsitellä kokemuksiamme ja ohjata toimintaamme. Kokemus on mielikuvan sisältö, joka rakentuu merkitys- ja elämyssisällöstä ja ilmenee elämyksellisenä mielentilana. (Latomaa 2007, 25, 27.) Kokemus ei rakennu siis pelkästä elämyksellisyydestä, vaan elämys tarvitsee myös merkityksen ennen, kuin voidaan puhua kokemuksesta.

Pimee hölkkä -tapahtumassa nuoret ovat kiinteästi tekemisissä muun muassa luonnon, kave-
reiden ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Mikään näistä asioista ei kuitenkaan valmiiksi sisällä elämyksellisyyttä, eikä elämys tai kokemus synny suoraan näiden vaikutuksesta. Ihmisellä on tajunta, joka ilmenee elämyksellisyytenä. Silloin, kun ihminen toimii tajuisesti, on toiminta elämyksellistä. (Perttula 2007, 54.) Sen sijaan, että tapahtumaa rakentamassa olevat työntekijät tai ulkoiset puitteet tarjoaisivat elämyksiä tai kokemuksia, rakentuvat ne siis osallistujan omassa mielessä.

Elämyspedagogiikassa kasvatukseen ja opetukseen liittyvän tapahtuman tavoitteena on elämys, jonka kokiessaan henkilölle kehittyy tieto ja käsitys. Siinä, missä aistien harjaannuttaminen ja syvällisten tunteiden merkityksen korostaminen ovat avainasemassa elämyspedagogiikassa, korostuu kokemuksellisessa oppimisessa ensisijaisesti tekeminen ja ulkoisten oppimiskokemusten ja ongelmanratkaisutaitojen merkitys. (Karppinen 2007, 79.) Pimee Hölkkä-tapahtuman yhteydessä varsinaisia oppimistilanteita on monia ja niitä riittää luokiteltavaksi molempiin kategorioihin. Elämyspedagogiikka ja kokemuksellinen oppiminen eivät siis välttämättä tarvitse mitään erityistä ympäristöä tai normaalista poikkeavaa toimintaa, kunhan osallistuja saadaan jollakin tavoin refleктоimaan sitä, mitä hän on aistinut.

Pimee hölkkä -tapahtumaan liittyy keskeisesti myös seikkailukasvatuksen käsite. Seikkailullisen toiminnan lopputulos on epävarma ja haasteesta selvitäkseen osallistuja joutuu käyttämään omia kykyjään (Karppinen & Latomaa 2015, 82). Tätäkin käsitettä on vaikea täysin erottaa edellä mainituista ja alan eri asiantuntijoiden määritelmässä onkin eroja. Käsitteiden selkeä erottaminen toisistaan ei kuitenkaan ole Pimee hölkkän kannalta merkityksellistä. Huomion tulisi kiinnittyä siihen, että toiminta on tavoitteellista, organisoitua, riittävästi ohjattua, kasvatuksellista ja turvallista. Seikkailullisten elementtien käyttäminen kasvatustyössä myös monipuolistaa nuorisotyön tarjontaa ja motivoi haasteita etsiviä nuoria lähtemään mukaan.

5.1 Seikkailun tasot

Seikkailutoiminnassa on siis aina läsnä jonkin verran epävarmuustekijöitä, eikä vaarojen ja riskien kieltämisellä kannata tämän vuoksi luoda osallistujille väärää turvallisuuden tunnetta (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 137). Riskit voidaan kuitenkin minimoida, kun ohjaaja osaa suhteuttaa toteutettavan aktiviteetin omiin taitoihinsa, ohjaustaitoihinsa ja osallistuvalle ryhmälle sopivaksi. Seuraavassa esittelemäni seikkailun tasot auttavat ohjaajaa hahmottamaan, mihin kohtaan raja kannattaa vetää.

Ensimmäinen taso on leikki. Toiminta tällä tasolla jää huomattavasti omien kykyjen alapuolelle, eikä vaarasta ole pelkoa. Toiminta ei juurikaan vaikuta osallistujan tunteisiin, taitoihin, keskittymiseen tai mielenhallintaan ja kehitys jää tämän vuoksi vähäiseksi. (Niskanen 2010, 12.) Ohjaajan näkökulmasta tämä taso on siis turvallinen vaihtoehto. Tämän tason toiminta ei kuitenkaan tarjoa osallistujalleen minkäänlaista haastetta, eivätkä seikkailullisen tapahtuman tavoitteet täyty, jos kaikki toiminnan sisältö on leikin tasolla.

Kun toiminta nousee seikkailun tasolle, osallistuja joutuu jo käyttämään taitojaan. Taitojen opettelu on keskeisessä roolissa, mutta pelkoa vaarasta ei pitäisi vielääkään olla. Toiminta ei aiheuta stressiä, mutta myöskään pitkästyminen ei kuulu tälle tasolle. (Niskanen 2010, 13.)

Tämä taso muodostaa hyvän perustason seikkailulliselle toiminnalle. Toiminnan sijoittuessa pääasiallisesti tälle tasolle ovat turvallisuustekijät ja kasvatukselliset tavoitteet keskenään tasapainossa. Toiminta on turvallista, mutta haastaa silti osallistujansa. Seikkailun taso antaa osallistujalle myös mahdollisuuden kehittää taitojaan.

Rajaseikkailun tasolla osallistuja tietää fyysisen riskitekijän olevan läsnä ja saattaa tuntea stressiä. Osallistuja on hyväksynyt mukana olevan epävarmuustekijän ja tietää, että tehtävä voi joko onnistua tai epäonnistua. Osallistuja pystyy kuitenkin omalla panoksellaan vaikuttamaan onnistumiseen. (Niskanen 2010, 14.) Jotta toiminta pysyisi rajaseikkailun alueella, on ohjaajan pystyttävä hallitsemaan tilanne. Esimerkiksi melottaessa on riski, että kanootti kaatuu ja osallistuja joutuu veden varaan, mutta tilanne voidaan turvata miehitetyllä pelastusveneellä, joka kulkee lähellä kanoottia tehtävän ajan. Onnistuminen rajaseikkailussa on palkitsevaa (Kallio-koski & Saikkonen 1999, 16). Onnistumisen kokemusten vuoksi toisinaan rajaseikkailun puolella käyminen välillä on hyvästä, mutta tällöin ohjaajan on oltava tilanteen tasalla ja ohjattavien toimintakyvyn on oltava kunnossa. Jos ohjaaja on epävarma omasta turvallisuusosaamisestaan, on syytä pitäytyä leikin ja seikkailun osa-alueilla.

Viimeinen seikkailun taso on epäseikkailu. Tasolla toiminta ei ole enää kontrolloitavissa ja onnettomuudet ovat mahdollisia. Osallistuja voi saada toiminnasta myös psyykkisiä vaurioita. Kun ihminen menee yli rajojensa, oppii hän paljon rajoistaan ja tämän vuoksi epäseikkailu on onnistuessaan hyvä opettaja. (Niskanen 2010, 15.) On kuitenkin sanomattakin selvää, ettei ohjattu toiminta saa mennä epäseikkailun puolelle. Epäseikkailussa ohjaaja on laiminlyönyt turvallisuustekijät ja ilman onnettomuutta selviäminen on enemmän kiinni tuurista, kuin taidoista.

Seikkailun taso voi vaihdella myös tapahtuman aikana. Rajaseikkailun puolella voidaan käydä silloin, kun osallistujien vireystila on hyvä ja toimintaa ohjaa ammattitaitoinen ohjaaja. Jos rajaseikkailua tavoitellaan silloin, kun osallistujat ovat väsyneitä, on olemassa riski, että toiminta

menee jo epäseikkailun puolelle. Riskirajoilla liikkuminen koko tapahtuman ajan ei ole mielekästä ohjaajalle, eikä ohjattaville. Ennen nukkumaanmenoa voikin olla syytä pudottaa toiminta jo leikin tasolle. Hyvin nukutun yön jälkeen on jälleen turvallista tarttua hallitusti haasteisiin.

5.2 Turvallisen ryhmän merkitys ja turvallisuuden tasot

Ihminen kuuluu elämänsä aikana moniin erilaisiin ja erikokoisiin ryhmiin. Näitä ryhmiä voivat olla esimerkiksi oma perhe, koululuokka, harrastusjoukkue tai kaveriporukka. Erilaiset ryhmät kasvattavat ihmistä eri tavoin. Yhteiset, kaikkien ryhmän jäsenten hyväksymät tavoitteet tekevät ryhmästä tehokkaan (Kangasniemi, Reitti & Sillanpää-Reitti 2009, 6). Pimee hölkkä-tapahtumassa suurin osa ajasta vietetään nuorten itse kavereiden kanssa muodostamissaan ryhmissä. Tämän lisäksi kaikille yhteisissä ohjelmanumeroissa toimitaan isossa ryhmässä, jossa on kavereita, mutta myös ennalta täysin tuntemattomia nuoria. Taatakseen hyvän kasvupaikan on ryhmän oltava turvallinen. Luottamus, hyväksyntä, avoimuus, tuen antaminen ja sitoutuminen ovat ryhmän turvallisuuteen vaikuttavia osatekijöitä (Aalto 2000, 16).

Sen lisäksi, että ohjaaja itse kannustaa osallistujia, tulisi kannustava ilmapiiri saada luotua myös koko ryhmään (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 136). Jos yhdellä ryhmäläisistä on vaikea huonon kuntosensa johdosta vaikeuksia edetä maastossa muiden mukana ja hän saa tämän vuoksi ryhmässä arvostelua osakseen, ei ryhmä ole silloin hänelle sosiaalisesti turvallinen. Suoritusten arvioinnin ja vertailun sijasta ilmapiiri tulisi saada välittömäksi ja kannustavaksi. Kun ryhmässä osataan aidosti iloita toisen ryhmäläisen onnistumisesta, voi ryhmä tällöin toimia jäsenilleen tärkeänä voimavarana. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 136.) Seuraavaksi esitelen kahdeksan ryhmän turvallisuuden astetta, jotka auttavat ohjaajaa hahmottamaan, millaiset lähtökohdat ryhmällä on toimia.

Pelkäävässä ryhmässä jäsenet eivät uskalla olla omia itsejään, vaan pelko naurunalaiseksi, torjutuksi tai hylätyksi tulemisesta on koko ajan läsnä. Toisinaan tunteita jätetään ilmaisematta ja toisinaan niitä ilmaistaan vahingoittavilla tavoilla. Turvattomassa ryhmässä taas toisten suhtautuminen itseilmaisuuksi on epävarmaa. Ryhmässä saatetaan tehdä tunteiden ilmaisuyrityksiä, mutta mikäli vastakaikua ei tule, muuttuu ryhmäläinen yhä varovaisemmaksi muiden ryhmäläisten seurassa. (Aalto 2000, 22.) Tavatessaan ensimmäistä kertaa ryhmä harvemmin kuuluu näistä kumpaankaan kategoriaan, mutta perusturvallinen ryhmä voi muuttua turvattomaksi huonon vuorovaikutuksen seurauksena. Mikäli ryhmäläiset eivät saa itseilmaisulleen minkäänlaista vastakaikua, voi ryhmä muuttua edelleen pelkääväksi. On kuitenkin myös mahdollista, että ryhmässä on henkilöitä, joiden kokemukset aiemmista ryhmistä ovat niin huonoja, että perusturvallisuutta ei saavuteta ensimmäisellä tapaamiskerralla.

Tuntemattomassa, perusturvallisessa ryhmässä ryhmän jäsenet eivät tunne toisiaan kovin hyvin, mutta perusturvallisuus muodostuu ryhmän syystä tai tavasta olla koolla (Aalto 2000, 22). Pimee hölkässä kaikkien ollessa ensimmäistä kertaa yhdessä koolla on lähtökohta yleensä juuri tämä. Osallistujat ovat pääsääntöisesti mukana muussakin seurakunnan toiminnassa ja heitä yhdistää myös se, että he ovat kaikki halunneet lähteä mukaan tapahtumaan. Osallistujat tulevat kuitenkin eri puolilta kaupunkia ja eri seurakunnista, eivätkä ryhmän jäsenet tämän vuoksi tunne toisiaan ennalta. Tällä turvallisuuden asteella ollaan vielä varovaisia mielipiteiden, tunteiden ja arvojen ilmaisussa, mutta muita ryhmäläisiä ei kuitenkaan pelätä (Aalto 2000, 22).

Tutussa, turvallisuudessa ryhmässä muut ryhmäläiset tunnetaan jo kohtalaisesti. Ryhmässä luotetaan myös siihen, ettei kukaan tule uhatuksi itseään ilmaistessaan. Tälle tasolle on päästy yhdessä tekemällä (Aalto 2000, 22-23.) Pimee hölkän yhteisissä ohjelmaosioissa tämä taso on täysin realistinen tavoite. Tutustumisleikit ja yhteinen iltaohjelma mahdollistavat tutustumisen ja luottamuksen syntymisen osallistujien välillä. Yleensä myös nuorten muodostamat joukkueet ovat tapahtuman alkaessa jo vähintään tällä tasolla. Teoriassa olisi mahdollista, että tapahtu-

maan olisi ilmoittautunut osallistujia, joista olisi muodostettu joukkue vasta paikan päällä, jolloin kyseessä voisi olla tuntematon, perusturvallinen ryhmä. Käytännössä joukkueet ovat kuitenkin lähes aina olleet valmiiksi koottuja.

Avoimessa ryhmässä uskalletaan ilmaista mielipiteitä, tunteita ja arvoja, eikä kukaan vähättele niitä. Purku- ja prosessointitilanteet edesauttavat avoimuuden lisääntymistä. Heikkoutta hyväksyvässä ryhmässä myös pelko, epäonnistuminen, turvattomuus, avuttomuus ja tarpeen ilmaisu ovat sallittuja. Haavoittuvuutta salliva ryhmä on paikka, jossa voidaan puhua kipeistä muistoista eikä vihan ja surun kokemistakaan tarvitse pelätä. Armahtava ryhmä on syvin turvallisuuden aste ja sinne pääseminen vaatii, että ryhmäläiset pystyvät käsittelemään omia virheitään ja keskustelemaan niistä muiden kanssa. Asenne toisen kertomaan on anteeksiantavainen. (Aalto 2000, 23). Pimee hölkän itse kootut joukkueet saattavat tapahtuman alussa olla käytännössä millä tahansa tasolla juuri mainituista. Osa joukkueista on kaveriporukoita, jotka viettävät paljon aikaa yhdessä myös kotioloissa. Osa taas tuntee toisensa ainoastaan isokoulutuksesta tai muusta seurakunnan toiminnasta. Ryhmän tasosta riippumatta tavoitteena on vahvistaa ryhmää entisestään.

Ohjaajan ammattitaito ja omat kokemukset elämässä sekä ryhmän tarkoitus vaikuttavat myös siihen, mille tasolle ryhmän turvallisuus on järkevää tai edes mahdollista nostaa (Aalto 2000, 70). Koko Pimee hölkän osallistujajoukosta on sula mahdottomuus tehdä kahdessa päivässä armahtavaa ryhmää. Toisaalta joukkueiden sisällä turvallisuustaso voi nousta tapahtuman aikana ilman ohjaajan vaikutustakin. Ohjaajan vaikutus ryhmän turvallisuuteen on suurempi silloin, kun ryhmäläiset tuntevat ohjaajan hyvin, mutta eivät vielä toisiaan.

Ryhmäyttämisellä pyritään lisäämään ryhmän jäsenten luottamusta toisiinsa, jolloin myös turvallisuus lisääntyy (Aalto 2000, 103). Vuoden 2017 Pimee hölkässäkin yhtenä rastitehtävänä käytetty tehtävien antaminen ryhmälle siten, että jokaiselta joukkueen jäseneltä on poistettu jokin ominaisuus, toimii hyvänä luottamuksen lisääjänä. Ominaisuuden puuttuessa muihin ryhmäläisiin turvautuminen on välttämätöntä. Jos tehtävä taas perustuu yksilösuorituksiin,

on luottamuksen lisääminen vaikeaa (Aalto 2000, 103). Luottamuksen lisääntyessä ryhmän on yhä helpompi ottaa myös itse vastuuta ryhmän turvallisuudesta.

Sekä ohjaajan että ryhmäläisten vuorovaikutustaidot vaikuttavat ryhmän turvallisuuteen. Vääränlaisen viestin tahallinen tai tahaton antaminen toiselle voi pahimmillaan laskea ryhmän turvallisuuden tasoa. Toisaalta ryhmä on myös hyvä paikka kehittää omia vuorovaikutustaitojaan, kunhan ryhmän jäsenet antavat sille mahdollisuuden. Vuorovaikutus oman itsensä kanssa, taito olla eri mieltä muiden kanssa, kyky helpottaa muiden pahaa oloa ja ilmaista oma paha olonsa, omien virheiden myöntäminen, sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen, olipa se sitten korjaavaa tai myönteistä, ovat tärkeimpiä taitoja vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa (Aalto 2000, 26). Jos yksi ryhmän jäsen sanoo jotakin ajattelematonta, voivat muut antaa siitä korjaavaa palautetta, jolloin myös keskustelun aloittaja saadaan pohtimaan erilaisia keinoja itsensä ilmaisulle. Vuorovaikutustaitojen puuttuessa keskustelu voi kuitenkin muuttua yhä ajattelemattommaksi, jolloin ryhmän turvallisuuden taso laskee. Ohjaajan onkin kiinnitettävä huomiota erityisesti pelkäävän ja turvattoman, mutta myös perusturvallisen ryhmän sisäiseen kommunikointiin ja mietittävä tarvittaessa keinoja turvallisuuden lisäämiseksi. Vaikka ryhmän turvallisuus olisikin korkealla, tulee ohjaajan silti tarkkailla ryhmän jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta ja puuttua tarvittaessa tilanteeseen.

5.3 Seikkailutoiminnan ohjaaminen

Ammattitaitoinen ohjaus on edellytys turvalliselle ja tavoitteelliselle seikkailutoiminnalle (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 127). Ohjaaja tarvitsee työssään monenlaisia taitoja. Erilaiset taidot voidaankin karkeasti jakaa kolmeen eri luokkaan. Kovat taidot ovat teknisiä taitoja, joita on helppo mitata. (Telemäki 1998, 21.) Pimee hölkässä näihin lukeutuvat pitkälti kaikki ne taidot, joita myös ohjattavat joutuvat eri tehtävissä käyttämään, mutta niiden hallinta kuuluu myös ohjaajan perusosaamiseen. Pehmeät taidot sen sijaan ovat opettamiseen, ohjeiden anta-

miseen ja organisointiin liittyviä taitoja (Telemäki 1998, 21). Näillä taidoilla ohjaaja käytännössä hallitsee ryhmän toimintaa. Kolmas luokka eli metataidot ovat esimerkiksi johtajuuteen, etiikkaan, kommunikointikykyyn ja päätöksentekoon liittyviä taitoja (Telemäki 1998, 21). Taitoja käyttämällä ohjaaja pystyy esimerkiksi sopeutumaan muutoksiin, hänellä on tilannetajua ja hän pystyy ottamaan huomioon useita tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä.

Ohjaajan omakohtaiset kokemukset ohjattavista toiminnoista ovat onnistumisen kannalta välttämättömiä (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 127). Monipuolisten kokemusten kautta ohjaajan toimintavalmiudet seikkailullisissa toiminnoissa kehittyvät väistämättä. Omia selviytymistaitojaan ei pidä kuitenkaan yliarvioida. Vaikka kokemusta olisi osallistujan roolissa monenlaisesta aktiviteetista, on ohjaaminen syytä aloittaa sellaisesta toiminnosta, jossa riskitekijät ovat mahdollisimman vähäiset. Kun kokemusta tulee lisää, muuttuu riskien tunnistaminen määrätietoisemmaksi ja vaaratilanteisiin reagoiminen on automaattista (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 129). Vaikka ohjaaja olisi varma, että kykenee itse suoriutumaan annetusta tehtävästä, vaatii vastuun ottaminen osallistujien turvallisuudesta myös toimintamallin tilanteisiin, joissa kaikki ei menekään suunnitellulla tavalla.

Ammattitaitoinen ohjaaja tunnistaa myös ohjattavien tason ja mitkä ovat heidän valmiutensa eri aktiviteeteissa (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 130). Vaikka ohjaaja itse suoriutuisi helposti annetuista tehtävistä, ei hän voi pitää sitä itsestänselvyytenä osallistujien kohdalla. Ohjaajalta vaaditaan siis myös kykyä asettua ohjattavan rooliin. Haasteellisessa tilanteessa ohjaajan on myös tunnistettava, mistä mahdollinen ongelma johtuu. Tällöin ohjattavat saavat toimia mahdollisimman itsenäisesti ja ohjaaja pystyy kiinnittämään huomionsa tilanteisiin, joissa apua oikeasti tarvitaan. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 130-131.)

Jos ohjattavalla on toimintaan soveltumattomat vaatteet tai välineet, eikä parempia ole saatavilla, tulee tehtävää helpottaa siten, etteivät varusteet enää aiheuta ongelmaa. Pimee hölkkään liittyen tällainen tilanne voisi tulla vastaan esimerkiksi suota ylitettäessä, jos osallistujalla olisikin jalassaan pelkät lenkkikengät. Olisi vastuutonta edellyttää osallistujaa silti ylittämään

suo. Vääriä varusteita käytettäessä osallistujan keskittyminen ei enää ole itse tehtävässä, vaan varusteiden aiheuttamassa haitassa. Varusteet tuleekin tarkastaa jo ennen annettua tehtävää. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 131.)

Myös ympäristö voi asettaa omat haasteensa seikkailukasvatukselle, eikä esimerkiksi sääoloja voida ennalta tietää (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 131). Vuoden 2017 Pimee hölkässä tämä tuli konkreettisesti esiin, kun koko lauantai-päivän ajan satoi. Vaikka majoittuminen ulkona on oleellinen osa tapahtumaa, annettiin osallistujille mahdollisuus nukkua sisällä kuivassa. Ympäristön on oltava tapahtumahetkellä sellainen, että se voi tarjota osallistujille onnistumisen kokemuksia (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 132). Märissä vaatteissa ulkona vesisateessa nukkuminen ei olisi tätä edesauttanut. Sääolosuhteiden lisäksi ympäristö voi olla väärä esimerkiksi siksi, että ohjattavat kokevat sen turvattomaksi. Ympäristöä tuleekin pystyä tarpeen mukaan helpottamaan esimerkiksi paikkaa vaihtamalla. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 131-132.) Jos esimerkiksi tehtävänä on kävellä silmät peitettyinä paikasta toiseen muiden ryhmäläisten opastamina ja osallistujaa pelottavat reitillä olevat kivet ja kannot, voidaan käveltävä reitti siirtää esteettömämpään maastoon.

Mahdollinen ongelma voi johtua varustuksen tai ympäristön sijasta myös ohjattavan omasta toimintakyvystä. Väsymys, pelko ja jännitys vaikuttavat oleellisesti toimintakykyyn, eikä oikea lähestymistapa ohjaajalta ole tällöin kannustaa ohjattavaa suoriutumaan tehtävästä ilman apuja. Ohjaajan into ei saa kasvaa samaa tahtia ohjattavien innon mukana (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 132-133.) Kehityksen pitäisi olla enemmän päinvastainen. Aamupäivällä tapahtuman alkuvaiheilla ohjaajan tehtävä on innostaa ryhmäläisiä haastamaan itseään, mutta siinä vaiheessa, kun väsymys saattaa aiheuttaa jo turvallisuusriskejä, on ohjaajan tehtävä keskeyttää kyseinen toiminta. Vähintään tauon pitäminen, uuden energian tankkaaminen tai tehtävän helpottaminen on tällöin välttämätöntä (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 133). Tämän jälkeen voidaan arvioida uudestaan, kannattaako toimintaa jatkaa, vai onko parempi nukkua ensin yön yli. Myös pelko ja jännitys voivat siirtää keskittymisen pois itse tehtävästä ja aiheuttaa

turvallisuusriskejä. Siksi osallistujan psyykkistä tilaa tulee seurata samoin, kuin fyysistä kuntoa ja teknisiä taitojakin. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 133.)

Turvallisuus on käsite, joka seikkailutoiminnan ohjaajan on otettava huomioon jo toimintaa suunniteltaessa ja sen on kuljettava mukana kokon toiminnan ajan. Järjestelmällinen turvallisuus suunnittelu ja riskien analysointi ilmentävät ohjaajan turvallisuusajattelua (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 134). Hyvä pohja tapahtuman turvallisuudelle luodaan jo sillä, että jokainen ohjaaja analysoi omiin vastuualueisiinsa liittyvät riskit ja muut turvallisuustekijät ennen tapahtumaa. Turvallisuusasiakirjan laatiminen on tapahtuman turvallisuusvastaavan vastuulla, mutta sen sisältö tulisi olla jokaisella tapahtumaa ohjaavalla tiedossa ja sisäistettynä. Vaikka turvallisuustekijät olisikin suunniteltu huolella etukäteen, tulee toiminnan turvallisuutta arvioida ja pitää yllä koko toiminnan ajan. Ohjaajan on osattava tarvittaessa toimia myös mahdollisissa onnettomuustilanteissa (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 135).

Toimintaan liittyvistä riskeistä tulee hyväksyttäviä vasta silloin, kun ne on pyritty minimoimaan. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 135). Käsittelin jo aiemmin oikeiden varusteiden, toiminnalle otollisen ympäristön ja osallistujien toimintakyvyn tärkeyttä toiminnassa. Ohjaaja vastaa siitä, että kaikki osatekijät ovat kunnossa ja että hänen oma ammattitaitonsa riittää kyseisen toiminnan ohjaamiseen. Jos osallistujien on tarkoitus ylittää järvi kanooteilla, on ohjaajan tiedostettava ainakin kanoottien kunto, järven syvyys ja osallistujien uimataito. Tämän lisäksi omakohtainen kokemus melomisesta on tarpeen, jolloin ohjaaja pystyy tunnistamaan mahdolliset vaaranpaikat.

Ohjaajan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu myös turvallisen oppimisilmapiirin luominen. Psykkiseen turvallisuuteen kuuluu se, että jokainen saa edetä omaa tahtiaan, eikä ketään painosteta liian jännittäviin tilanteisiin. (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 135.) Ohjaajan onkin pystyttävä erottamaan osallistujan itseluottamusta edistävä kannustaminen painostamisesta. Ohjaajan tuntiessa ohjattavansa on psyykkisen turvallisuuden luominen helpompaa (Lehtonen, Mäkelä

& Pulli 2007, 135). Tällöin ohjaaja tiedostaa kunkin yksilön erityistarpeet ja toisaalta ohjattavatkin voivat tuntea oppimisilmapiirin turvallisena. Jos osallistuja laitetaan liian vaikean haasteen eteen, voi kokemus olla epämiellyttävä tai traumaattinen (Lehtonen, Mäkelä & Pulli 2007, 135).

6 KRISTILLINEN KASVATUS JA NYKYNUORET

Kirkko on ollut perinteisesti ratkaisevassa roolissa kouluopetukseen sisällön suhteen ja uskonnon opetus sekä jumalanpalveluselämä on mielletty itsestään selväksi osaksi koulunkäyntiä (Halme 2008, 167). Nykyään vastuu kristillisestä kasvatuksesta on siirtynyt yhä enemmän kirkolle, eikä esimerkiksi seurakunnan nuorten toimintaan mukaan tulevalle ole välttämättä minäänlaista uskonnollista taustaa. Kristillinen kasvatus on ollut ja on edelleen oleellinen osa seurakunnan toimintaa ja tapahtumia, mutta myös osallistujien lähtökohdat tulee pystyä ottamaan huomioon.

Eri uskontojen ja kulttuurien vaikutukset näkyvät yksittäisten ihmisten valinnoissa, eikä hengellisyys perustu välttämättä enää pelkästään kristinuskon oppeihin (Halme 2008, 9-10). Tämä haastaa myös kirkon puhumaan sellaista kieltä, että kuulijan on helppo mieltää sanoma osaksi omaa elämäänsä. Kirkko ajattelee, että Jumala on ilmaissut itsensä meille Jeesuksen elämässä, kun taas yhteiskunnan uskontokasvatuksessa uskonto on väline, jonka avulla haetaan vastauksia elämän peruskysymyksiin (Halme 2008, 20). Tilanne on haastava, koska kirkko ei voi opettaa sellaisesta näkökulmasta, jossa uskonto muovataan jokaiselle yksilölle sopivaksi. Jotta kristinusko säilyttäisi oman oppinsa, on uskonnon oltava se, jonka varaan elämää rakennetaan, eikä toisinpäin.

Peruskysymyksiä eli perussuhteita ihmisellä on kristillisen ihmiskuvan mukaan kolme. Nämä suhteet ovat suhde Jumalaan, suhde toisiin ihmisiin sekä suhde luontoon. (Häkkinen 2014, 10.) Nämä kaikki perussuhteet ovat kristinuskon kannalta keskeisiä ihmisen elämässä. Ihminen on luotu elämään yhteydessä Jumalan kanssa, hänellä on tarve jakaa ja saada osakseen lähimmäisenrakkautta ja hänelle on annettu tehtävä viljellä ja varjella luomakuntaa (Häkkinen 2014, 10). Eri lähtökohdista tulevat ihmiset kuitenkin pohtivat näitä peruskysymyksiä eri näkökulmista. Kristillisiä arvoja ei välttämättä mielletä kristillisiksi, jos ihminen on saanut motivaationsa niiden noudattamiseen jotakin muuta kautta.

Hyvän etsiminen kuuluu ihmisen elämään (Koivisto, Paalanne & Siukonen 2014, 48). Kristilliset arvot ovat Raamattuun ja kirkon oppeihin perustuvia hyvään elämään ohjaavia arvoja. Arvojen noudattaminen ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että ihminen olisi kristitty. Seurakunnan toiminnassa kristillisten arvojen pitäisi ohjata toimintaa. Esimerkiksi lähimmäisenrakkauteen kuuluu se, että ketään ei kiusata ja kaveria autetaan silloin, kun hän tarvitsee apua. Tällaiset arvot nuoret ovat usein omaksuneet jo kotikasvatuksessa, vaikka perheen sisällä ei olisi puhuttukaan Jumalasta. Kristillisen arvomaailman esille ottaminen tarjoaa myös yhden mahdollisuuden, jossa nuori voi oppia soveltamaan kristinuskon oppeja omaan elämäänsä.

Jos keskeisenä tekijänä nähdäänkin kirkon tradition siirtämisen sijasta Jumalan läsnäolo ihmisten elämässä, voisi nykyihmisen olla helpompi sisäistää kristinuskon sanoma (Virtanen 2008, 449). Tällöin uskontoa ei tarvitse muovata sopivaksi, vaan maallinen ja hengellinen voisivat kulkea käsi kädessä. Nuorisotyössä nuoresta ei voi karsia pois subjektiivisuutta, joten nuoren on saatava itse tuntea se, kuinka Raamattu puhuttelee häntä (Köykkä 2005, 59). Tätä ei saavuteta kertomalla nuorelle, kuinka tärkeä kirja Raamattu on, vaan antamalla hänelle sellaisia eväitä, että hän voi itse Jumalan läsnäolon tuntiessaan huomata, miksi se on tärkeä. Jotta Raamatusta voisi tulla nuorelle tärkeä, on hänen pystyttävä soveltamaan sen sisältöä omaan elämäänsä (Köykkä 2005, 66).

Myös kristillisen perinteen siirtäminen tuleville sukupolville on tärkeää uskonnon säilymisen kannalta. Kasvatukseen sisältöön, prosessiin, tavoitteeseen ja päämäärään tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota. Kristityn identiteettiä tulisi pystyä tukemaan kristillisen yhteisön jäsenenä, mutta myös yksittäisenä kristittyinä ihmisenä. (Halme 2008, 21.) Kun ihmistä tuetaan kehittämään omaa henkilökohtaista spiritualiteettiään, on kristinuskosta oppiminenkin helpompaa. Oppiminen on oppijan aktiivista toimintaa, eikä tiedon passiivista vastaanottamista (Halme 2008, 23). Jos opetus perustuu pelkästään raamatullisten faktojen kertomiseen ilman oppijan henkilökohtaista mielenkiintoa, ei oppimiselle ole edellytyksiä.

Kasvatuksen tehtävänä ei ole määrätä eikä manipuloida oppijan elämää, vaan antaa virikkeitä itsenäiseen maailmankatsomuksen rakentamiseen (Halme 2008, 24). Kirkko on yhteisö, jossa kristinuskoon liittyvistä asioista on luonnollista keskustella muiden kanssa. Kirkon nuorisotyöntekijän tehtävä on tarjota tähän mahdollisuus ja hänen on itsekin oltava valmis ottamaan osaa keskusteluun. Työntekijän tulisi välttää tilanteita, joissa mitataan vain osallistujien raamatullista teoretietoa. Vasta, kun nuori pystyy soveltamaan raamatullisia oppeja omaan elämäänsä, uskosta tulee omakohtaista.

Hengellisyyden harjoittaminen kirkon yhteisissä tilaisuuksissa voi olla nuorelle haastavaa, jos hän ei koe kristinuskoa omakseen. Kirkon elämän ja toiminnan keskipiste on teologisesti, historiallisesti ja toiminnallisesti jumalanpalvelus (Koskelainen 2005, 71). Monelle nuorelle jumalanpalvelus on kuitenkin jotakin, jonne saapuminen sunnuntiaamuna on ison kynnyksen takana. Toisinaan seurakunnat järjestävät erikseen nuorten messuja, joiden toteutustapa on pyritty saamaan lähemmäs nuoria. Myös hartaudet ja muut hiljentymiset, leirikirkot ja koulukirkot kuuluvat kirkon jumalanpalveluskasvatukseen ja osaltaan helpottavat nuoren saamista Jumalan eteen (Koskelainen 2005, 73). Näiden hengellisten kokoontumisten avulla myös sunnuntiaamun jumalanpalvelus voi ennen pitkää alkaa kuulua nuoren hengelliseen elämään.

Jumalanpalveluselämä kuuluu oleellisena osana myös seurakunnan järjestämiin tapahtumiin ja saattaa toisinaan olla ainoa tekijä, joka erottaa seurakunnan tapahtuman muiden organisaatioiden tapahtumista. Seurakunnan leireillä jumalanpalveluselämä voi näkyä esimerkiksi aamu- ja iltahartauksien muodossa. Pimee hölkässä on perinteisesti lauantai-iltana ennen nukkumaanmenoa käyty yhteisessä messussa, joka on järjestetty Rajalan leirikeskuksen ulkoilmaleirikirkossa. Tapahtuman luonteeseen sopiva hiljentymisen ulkona luonnon keskellä on saanut vuosien varrella myös paljon kiitosta osallistujilta. Tästä perinteestä ei haluttu luopua vuoden 2017 Pimee hölkässäkään, vaan myös Julkujärvellä messua vietettiin ulkona vastaavanlaisessa leirikirkossa. Näillä ulkoilmamessuilla on oma paikkansa ja arvonsa tapahtumassa. Kuitenkin muutkin hengelliset tilaisuudet, myös nämä auttavat nuorta matkalla kohti seurakunnan yhteisiä sunnuntiaamujen messuja (Koskelainen 2005, 73).

7 MONISTA MUUTTUJISTA VUODEN 2017 TAPAHTUMAAN

Pimee hölkin suunnittelu aloitetaan käytännössä yleensä jo edellisen vuoden tapahtuman purku- ja palautetilaisuudessa, jonne kokoonnutaan tapahtumassa mukana olleiden työntekijöiden kesken. Syksyn 2016 aikana ei kuitenkaan löytynyt sellaista ajankohtaa, joka olisi sopinut kaikille työntekijöille. Omaa työtäni ja kehittämistehtävien rajaamista kuitenkin helpotti osallistujilta kerätty palaute. Palautetta käsiteltiin työntekijätiimin kesken sähköpostin välityksellä. Omien kehittämistehtävieni lisäksi tapahtumassa pyrittiin kehittämään myös koko tapahtuman organisointia sellaiseksi, että jokaisella työntekijällä olisi selkeästi määritelty tehtävä. Myös aikataulut pyrittiin saattamaan mahdollisimman hyvin osallistujien tietoon. Lisäksi sunnuntain reitistä tehtiin selvästi aiempia vuosia lyhempi, jolloin henkilökohtaiselle huollolle jäisi enemmän aikaa.

Syksyllä 2016 Rajalan leirikeskuksen sisätiloista löydettiin luteita, joista yritettiin talven aikana hankkiutua eroon. Ongelma ei kuitenkaan poistunut kevääseen mennessä, joten tapahtumalle piti löytää uusi paikka. Kevään aikana tapahtumaa varten varattiin viikonlopuksi Julkujärven leirikeskus, jonka ympäristön katsottiin soveltuvan myös hyvin tapahtuman järjestämiseen. Leiripaikkana Julkujärvi on ollut jo muutamia vuosia hyvin pienellä käytöllä rakennusten huonosta kunnosta johtuen. Pimee Hölkkää varten tarvittavien tilojen katsottiin kuitenkin olevan riittävät.

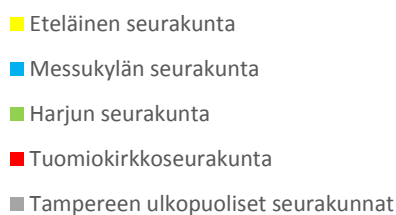
Kevään aikana pidettiin palaveri, jossa sovittiin ennen tapahtumaa hoidettavista järjestelyistä. Itse olin kuitenkin estynyt osallistumasta tähän palaveriin. Pyrkimyksenä oli saada rastihenkilöt koolle jo alkukesästä suunnittelemaan rasteja tapahtumaan. Sovittuun kokoontumiseen osallistui kuitenkin vain muutama rastihenkilö, joten rasti-ideoiden yhteen kokoaminen ja rastien lopullinen organisointi onnistui edellisvuosien tapaan vasta tapahtumaviikonloppuna. Heinäkuun alussa kävimme kahden työntekijän kanssa tutustumassa itse tapahtumapaikkaan

ja ennen tapahtumaa pidettiin vielä palaveri, jossa sovittiin muun muassa tavaroiden kuljetuksesta ja vahvistettiin työntekijöiden lopulliset vastuualueet itse tapahtumassa.

7.1 Vuoden 2016 tapahtumasta kerätty palaute

Palaute kerättiin kaikilta kilpailijoilta ohjatusti sunnuntain viimeisellä rastilla, joka sijaitsi leirikeskuksessa. Pohjana toimi sähköisesti toteutettu Webropol-kysely, joka sisälsi taustatietokysymysten lisäksi myös muutamia avoimia kysymyksiä. Myös työntekijöitä ja rastihenkilöitä pyydettiin vastaamaan kyselyyn, mutta muutama vastaus jäi tästä huolimatta puuttumaan. Kyselystä tehtiin myös paperiversio, johon turvauduttiin sellaisissa tapauksissa, joissa osallistujan Internet-yhteys ei toiminut tai puhelimesta ei ollut virtaa. Paperilomakkeiden vastaukset syötettiin myöhemmin Internet-lomakkeelle. (LIITE 1.)

Kyselyyn vastasi yhteensä 56 henkilöä, joista 43 oli joukkueensa kanssa rasteja kiertämässä olleita kilpailijoita. Kilpailijoista 39 oli 14-17-vuotiaita ja loput neljä täysi-ikäisiä. Kotiseurakuntansa ilmoitti yhteensä 42 kilpailijaa. Heistä selvästi suurin joukko, yhteensä 22 kilpailijaa oli Eteläisen seurakunnan jäseniä. Messukylän seurakunnasta kilpailijoita oli 10, Harjun seurakunnasta viisi ja Tuomiokirkkoseurakunnasta neljä. Lisäksi kilpailemassa oli yksi Nokian seurakunnan jäsen. Ruotsalaisen seurakunnan jäseniä ei ollut mukana yhtäkään. (KUVIO 1.) Kilpailijoista 38 oli mukana tapahtumassa ensimmäistä kertaa. Toista kertaa mukana olleita oli kaksi ja ainoastaan kolme kilpailijaa oli mukana jo vähintään kolmatta kertaa.

KUVIO 1. Kilpailijoiden kotiseurakunnat 2016 (n = 42)

Palautteen perusteella osallistujilla jäivät tapahtumasta parhaiten mieleen kaverit, ryhmähenki ja yhdessä tekeminen, luonnossa liikkuminen, rastit sekä lauantai-illan disko. Myös lauantain iltanuotio ja sunnuntain saunamahdollisuus nousivat palautteesta esiin positiivisina asioina. Rasteilla kiitosta saivat tasapuolisesti niin toiminnalliset, kuin ajattelua vaativatkin tehtävät. Osallistujat olivat pääosin tyytyväisiä rastitehtäviin, joiden taso oli koettu sopivan vaihtelevana. Myös reitti vaihtelevalla maastollaan oli palautteen perusteella onnistunut, mutta sai osakseen myös kritiikkiä. Reittiä pidettiin rankkana ja muutama vastaaja piti sitä suoalueiden takia liian vetisenä.

Palautteessa osa rastihenkilöistä sai kritiikkiä kärsivällisyydestä, kun joukkueita oli kehoitettu siirtymään nopeammin eteenpäin reitillä. Joillakin rasteilla kilpailijat joutuivat odottamaan myös rastihenkilöitä paikalle. Lisäksi ruokarastilta oli puuttunut joitakin tarvikkeita. Reittimerkkejä toivottiin reitille vielä enemmän, kuin niitä nyt oli. Joissakin kohdissa merkinnät koettiin epäselviksi. Lisäksi reitille toivottiin vedenjakelua. Palautteesta nousi myös esiin, että erityyppisiä rastitehtäviä olisi voitu jakaa tasaisemmin molemmille päiville. Muutamassa palautteessa toivottiin, että myös kilpailijoilla olisi mahdollisuus käyttää sisävessoja leirikeskuksessa. Yksittäisinä toiveina esitettiin saunamahdollisuutta myös lauantai-iltana sekä mahdollisuutta majoittua sisätiloissa. Muutama vastaaja piti myös sunnuntaiaamun aikataulua liian tiukkana ja koki lauantai-illan messun ja sunnuntaiaamun herätyksen väliin jäävän nukkumajan riittämättömäksi. Kokonaisuutena osallistujat olivat kokeneet tapahtuman kuitenkin onnistuneeksi ja hyvin suunnitelluksi.

Myös työntekijöiltä ja rastihenkilöiltä tulleen palautteen mukaan ryhmähenki oli tapahtumassa korkealla ja ryhmä, jolla tapahtumaa toteutettiin, koettiin hyväksi. Lauantai-illan messu sai myös paljon positiivista palautetta. Osansa positiivisesta palautteesta sai myös tapahtuman ruokahuolto. Lauantai-illan disko oli paitsi kilpailijoiden, myös työntekijöiden ja rastihenkilöiden palautteissa koettu onnistuneeksi. Myös reitti ja rastit saivat positiivista palautetta.

Työntekijöiden ja rastihenkilöiden antamista palautteista nousi esiin osittain samoja huomioita ja kehitysehdotuksia, kuin kilpailijoidenkin. Toiminnallisten ja ajattelua vaativien rastien jakamista tasaisemmin molemmille päiville toivottiin ja muutamia puutteita reitin merkinnässä huomattiin. Lauantain reitti oli palautteen perusteella myös hieman liian pitkä. Lisäksi toivottiin, että rastit liittyisivät vieläkin suuremmalta osin tapahtuman teemaan. Se, että illalla oli yhteistä ohjelmaa, koettiin hyvänä. Toiveena esitettiin, että iltaohjelmaan panostettaisiin jatkossakin. Myös nukkumaanmenoaikaa toivottiin aikaistettavan.

Palautteen perusteella työntekijöiden roolit olisivat tulleet olla paremmin selvillä. 9 viranhaltijaa koettiin liian suureksi määräksi. Osa työntekijöistä oli tapahtumassa ensimmäistä kertaa, jolloin myös kokemuksen puute näkyi. Rastihenkilöiden tiedonsaannissa oli palautteen mukaan puutteita, eivätkä esimerkiksi ruokailuajat olleet kaikilla tiedossa. Tapahtuman aikataulutuksen selkeyttämiseksi ehdotettiin ohjelmaa kirjoitettavaksi ilmoitustaululle. Palautteessa toivottiin myös, että kaikki rastit suunniteltaisiin jatkossa niin, että ne on ruuhkien välttämiseksi mahdollista toteuttaa kerralla kahdelle joukkueelle. Myös tehtävien toivottiin olevan sellaisia, että ne ovat tasapuolisia kaikille joukkueille riippumatta joukkueen jäsenmäärästä. Tapahtuman valmisteluvaiheeseen toivottiin Metsähallituksen ja yksityisten maanomistajien maarajojen huolellisempaa tarkastamista. Myös tapahtuman markkinointia toivottiin lisättävän nykyistä laajemmalle alueelle.

7.2 Tapahtuman markkinointi vuonna 2017

Pimee hölkkä on Tampereen seurakuntayhtymän yhteinen tapahtuma, jonka vuoksi se saattaa markkinoinnissa jäädä helposti paikallisseurakuntien oman toiminnan ja omien leirien varjoon. Työntekijöiden, jotka ovat itse olleet tapahtumassa useana vuonna, on helpompaa innostaa myös nuoria mukaan. Tämän vuoksi kaikissa Tampereen viidessä seurakunnassa käytiin mainostamassa tapahtumaa myös paikan päällä nuorten toiminnan yhteydessä. Ensisijaisesti näitä markkinointitilaisuuksia pyrittiin sopimaan nuorten toiminnan syksyn aloitustapahtumiin.

Osalla seurakunnista nämä tapahtumat ajoittuivat kuitenkin samoille päiville, joten tämä ei toteutunut kaikkien seurakuntien osalta. Osassa seurakunnista markkinointiin tarjottu aika ja paikka olivat otollisia nuorten tavoittamisen kannalta. Joissakin taas kohderyhmästä tavoitettiin vain muutamia henkilöitä. Näillä markkinointikäynneillä käytettiin pohjana laatimaani tiivistelmää Pimee hölkkä-tapahtuman faktoista ja siihen ilmoittautumiseen liittyvistä ohjeista (LIITE 3).

Markkinointitilaisuudet alkoivat aina vuoden 2016 Pimee hölkässä kuvatun mainosvideon esittämisellä, jonka jälkeen kuulijoille kerrottiin lyhyesti, millainen tapahtuma on kyseessä, millaisia rastitehtäviä aiempina vuosina on ollut ja mikä on vuoden 2017 teema. Samalla annettiin ohjeet myös ilmoittautumiseen, kerrottiin tapahtuman hinta ja ketkä työntekijät lähtevät mukaan. Niissä tilaisuuksissa joissa oli paikalla tapahtumassa aiemmin olleita, pyydettiin myös heitä kertomaan omia kokemuksiaan tapahtumasta.

Ensimmäisenä markkinoimassa käytiin Harjun seurakunnan nuortenillassa, jossa paikalla oli noin 15 henkilöä. Varsinainen syksyn aloitustapahtuma Harjussa järjestettiin vasta seuraavalla viikolla, mutta muiden seurakuntien kanssa sovittu aikataulu ei mahdollistanut sitä, että olisin ollut siinä paikalla. Kyseisessä tilaisuudessa tapahtumaa mainosti kuitenkin Harjun seurakunnan nuorisotyönohjaaja, joka on myös Pimee hölkässä yhtenä työntekijänä. Seuraavana vuorossa oli Eteläisen seurakunnan jatkorippileiri, jossa kuulijoita oli paikalla yhteensä 110. Paikalla oli paljon sekä aiemmin tapahtumassa mukana olleita että viime kesän rippikoululaisia, joten tämän vierailun ajankohta oli onnistunut.

Messukylän seurakunnan avoimien ovien tapahtumassa paikalla oli noin 45 henkilöä. Syksyn aloitustapahtumana toimi Messukylässäkin jatkorippileiri, joka järjestettiin vasta viikkoa ennen Pimee hölkkää, joten avoimien ovien tapahtumassa ei tavoitettu vielä kovin suurta yleisöä. Myös jatkorippileirillä käytiin mainostamassa ja markkinointihetkellä paikalla olikin 147 nuorta. Leirillä tapahtumaa markkinoitiin muun nuorten toiminnan markkinoinnin yhtey-

dessä. Eri toiminnoille oli omat markkinointipisteensä, joilla jokainen sai vapaasti käydä tutustumassa. Pimee Hölkän pisteellä vieraili kuitenkin yhteensä vain 10 nuorta ja markkinointi tavoitti näin ollen vain murto-osan kohderyhmästä. Myös tapahtuman ilmoittautumisaika päättyi leiriviikonloppuna, joka saattoi osaltaan vaikuttaa lähtijöiden määrään.

Tuomiokirkkoseurakunnan nuortenillassa paikalla oli noin 15 henkilöä. Aloitustapahtuma järjestettiin jo edeltävällä viikolla, mutta Tampereella samaan aikaan järjestettävän festivaalin epäiltiin rajoittavan kävijämäärää. Alueellisten seurakuntien lisäksi mainospuhe pidettiin vielä Tampereen ruotsalaisen seurakunnan isokoulutuksen aloitustapahtumassa, jossa paikalla oli yhteensä neljä nuorta. Ruotsalaisyhteisö Tampereella on melko pieni, joten kävijämäärä oli odotusten mukainen. Ruotsalainen seurakunta tekee yhteistyötä Tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyön kanssa, mutta nuortenilloissa ruotsalaisen seurakunnan nuoria käy kuitenkin harvoin, joten isokoulutus katsottiin parhaaksi paikaksi mainostaa.

7.3 Tapahtuman toteutuminen vuonna 2017

Tapahtumapaikalle kokoonnuttiin työntekijöiden ja rastihenkilöiden kanssa perjantaina. Tällöin koottiin yhteen kaikkien tehtäväideat ja jaettiin rastipaikat kartalta, johon tapahtuman vuoden 2017 reitti oli piirretty. Rastihenkilöitä oli lopulta kuitenkin niin vähän, että niitä, joiden oli mahdollista olla paikalla sekä lauantaina että sunnuntaina, pyydettiin pitämään useampia rasteja. Osa rastihenkilöistä pitikin kaksi ja osa jopa kolme rastia viikonlopun aikana. Ehdin myös itse pitämään yhden rastin lauantain reitillä. Tämän lisäksi yksi lauantain rasteista toteutettiin ilman rastihenkilöitä. Rastin tehtävä ja ohjeet oli kirjoitettu paperille, joka kiinnitettiin rastipaikalle muovitaskussa. Rastin tarvikkeita varten paikalla oli myös kansio kiinnitettynä näkyvälle paikalle.

Rastihenkilöt ohjeistettiin ilmoittamaan aina ensimmäisen joukkueen saapumisesta ja viimeisen joukkueen lähtemisestä seuraavalle rastille sekä minulle, joka toimin tapahtuman rastivastaavana. Niiden henkilöiden osalta, jotka pitivät saman päivän aikana kaksi rastia, rastit oli sijoitettu niin, että kun viimeinen joukkue oli lähtenyt henkilön ensimmäiseltä rastilta, ehti tämä hyvin siirtyä seuraavalle rastilleen ennen ensimmäisen joukkueen saapumista. Reitillä oli myös muutama tien ylitys, joita nimettiin valvomaan osa rastihenkilöistä. Rastien organisointia vaikeutti osaltaan se, että rastihenkilöiden oli kuljetettava rastilla tarvitsemansa tavarat paikalle kävellen tai polkupyörällä. Reitti kulki pitkälti pururatoja ja lenkkipolkuja pitkin, joten autolla ei päässyt kaikkiin paikkoihin.

Tapahtuman lähtöpaikkana toimi tänä vuonna leirikeskuksen piha. Kilpailijat saapuivat paikalle lauantaiamuna ja heidät lähetettiin joukkue kerrallaan noin 10 minuutin välein kiertämään reittiä. Lauantain rastitehtävinä oli muun muassa erilaisten tehtävien suorittaminen siten, että jokaiselta joukkueen jäseneltä on poistettu jokin ominaisuus, pujottelua peräkärryn kanssa ilman autoa, englannin kielelle käännettyjen Tampereen kaupunginosien suomentaminen, ratsastus ja hevosen käsittely, ammunta hernepyssyllä ja ilmakiväärillä sekä auton renkaiden pyöritys. Miehittämättömällä rastilla tehtävänä oli tunnistaa valokuvista 12 Tampereen kirkkoa ja kirjoittaa ne paperille, joka luovutettiin majoitusrastille tultaessa työntekijälle.

Leirikeskuksessa sijainnut majoitusrasti päätti lauantain reitin, ja sinne saavuttuaan joukkueen tehtävänä oli pystyttää teltat, laavut tai muut joukkueen valitsevat yöpymisvaihtoehdot sekä valmistaa ruokaa joukkueelleen. Sateisen sään vuoksi kilpailijoille annettiin kuitenkin mahdollisuus majoittua sisätiloissa leirikeskuksen alueella sijaitsevan liiterin lattialla. Suurin osa kilpailijoista valitsikin tämän vaihtoehdon eikä ulkona ollutkaan yön aikana, kuin muutama teltta. Illalla osallistujille järjestettiin vielä yhteistä ohjelmaa, joka noudatti perinteisen iltaohjelman kaavaa sisältäen leikkejä, sketsejä ja laulua. Illan päätti vielä messu, joka leirikeskuksen vaihtumisesta riippumatta pidettiin myös tänä vuonna leirikeskuksen alueella sijaitsevassa ulkoilmakirkossa. Nuoret pääsivät nukkumaan heti messun jälkeen ja sunnuntaiaamun lähtö oli myöhäisempään ajankohtaan, kuin vuonna 2016.

Sunnuntain reitti oli tarkoituksella tehty selvästi edellisvuosia lyhemmäksi, jotta kilpailijoiden henkilökohtaiselle huollolle jäisi enemmän aikaa. Rasteja oli viisi ja ne kaikki sijaitsivat leirikeskuksen välittömässä läheisyydessä. Lauantain aikana tehtiin vielä päätös siitä, että sunnuntain rasteja kierretään yhtäaikaaisesti kahdesta suunnasta. Sunnuntain rastien aiheina oli muun muassa melontaa leirikeskuksen alueella sijaitsevassa järvessä, auton osien tunnistamista, laulamista ja geokätköjen etsimistä. Joukkueiden saavuttua maaliin osallistujilta kerättiin palaute tapahtumasta, jonka jälkeen he saivat aikaa omien tavaroidensa pakkaamiseen. Myöhemmin osallistujat pääsivät saunaan ja heille tarjottiin myös lounas. Tapahtuman lopuksi osallistujat kerättiin vielä koolle tulosten julkistamista varten, jonka jälkeen siirryttiin leirikeskuksen parkkipaikalle ottamaan ryhmäkuva ja odottamaan bussia.

Alueella liikkui tapahtumaviikonlopun aikana runsaasti myös muita ihmisiä, joka asetti omat haasteensa. Läheisellä frisbeegolfradalla oli kilpailut ja leirikeskuksen alueella oli paikallisen viehekalastusseuran järjestämä kalastuskilpailu. Tilanteesta kuitenkin sovittiin muiden toimijoiden kanssa, eikä eri osapuolille aiheutunut varsinaista haittaa. Koska Julkujärvellä ei ole säännöllistä leiritoimintaa, ei siellä myöskään ole keittiöhenkilökuntaa. Tapahtuman ruokahuolto hoidettiin siten, että rastihenkilöiden ja työntekijöiden ja sunnuntaina myös kilpailijoiden ruoka kuljetettiin paikalle muutaman kilometrin päässä sijaitsevasta Torpan kurssikeskuksesta. Ruoan esillepanon hoitivat tapahtumassa toimineet vapaaehtoiset. Ruokien kuljetukseen oli nimetty työntekijät erikseen.

8 ARVIOINTI

Pääpiirteissään vuoden 2017 Pimee hölkkä -tapahtuma oli onnistunut. Osallistujilta kerätystä palautteesta nousi esiin jonkin verran samoja huomioita, kuin vuonna 2016. Osittain palaute toi esiin myös seikkoja, joissa onnistuttiin paremmin, kuin vuonna 2016. Vuoden aikana tapahtui myös muutoksia, jotka eivät johtuneet sen enempää työntekijöistä, kuin kilpailijoista-kaan. Suurin muutos oli se, että tapahtumapaikka vaihtui. Tämä toi lisähaastetta erityisesti tapahtuman markkinoinnissa niille nuorille, jotka ovat olleet mukana useita kertoja ja mieltävät tapahtuman kuuluvaksi Rajalaan. Myös ruokahuollon järjestäminen paikassa, jossa ei ole säännöllistä leiritoimintaa, vaati työvoimaa niin viranhaltijoista kuin vapaaehtoisistakin. Vuoden aikana tapahtui myös työntekijävaihdoksia ja lopullinen tiimi varmistui vasta kesän 2017 aikana.

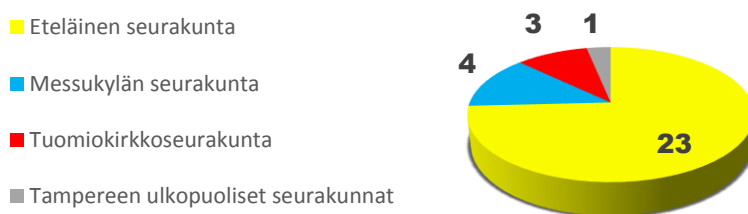
Markkinoinnin onnistumista on hankala arvioida suoraan osallistujien määrän perusteella. Markkinointikäyntien yhteydessä kuulin usean nuoren sanovan, ettei aio lähteä tapahtumaan, jos sitä ei järjestetä Rajalassa. Osallistujia olikin edellisvuotta vähemmän, mutta on vaikea arvioida, kuinka paljon tapahtumapaikan vaihtuminen todellisuudessa tähän vaikutti. Tässä luvussa keskityn arvioimaan tapahtuman toteutumista kerätyn palautteen, työntekijätiimin kanssa käydyn palautepalaverin sekä itse tekemiäni huomioiden pohjalta.

8.1 Syksyllä 2017 teetetyn kyselyn tulokset

Myös syksyn 2017 tapahtumasta kerättiin siis palaute laatimani kyselyn muodossa. Kysymykset olivat pitkälti samoja, kuin edellisenä vuonna, mutta tällä kertaa kyselyssä kartoitettiin myös erikseen tapahtuman markkinoinnin onnistumista. Taustatietokysymyksissä tiedusteltiin kotiseurakunnan lisäksi myös seurakuntaa, jonka toiminnassa nuori pääsääntöisesti on mukana, jolloin markkinoinnin onnistumista yksittäisissä seurakunnissa on helpompi arvioida. (LIITE 2.)

Kyselyyn vastanneita kilpailijoita oli vuonna 2017 yhteensä 31, joka jäi 12:lla alle edellisvuoden. Kokonaisuosallistujamäärässä muutos ei yllätä, kun tapahtumapaikka oli nyt vaihtunut. Tapahtumassa ensimmäistä kertaa mukana olleita oli kuitenkin tänä vuonna vain 12 ja toista kertaa mukana olleita peräti 15. Vähintään kolmatta kertaa tapahtumassa mukana olleita oli 4. Huomattavasti viime vuotista suurempi joukko oli ollut tapahtumassa aiemminkin. Tapahtumapaikan vaihtuminen ei siis yksistään selitä osallistujamäärän laskua viime vuodesta. Tapahtuman historiassa on kuitenkin aiemminkin ollut aikoja, jolloin osallistujamäärä on vaihdellut suuresti kahden perättäisen vuoden välillä (Salonen 2017).

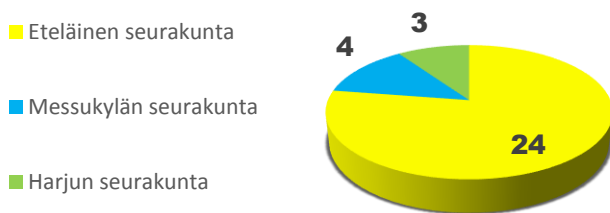
lältään 14-17-vuotiaita kilpailijoita oli kyselyn mukaan 21, ja täysi-ikäisiä 10. Kotiseurakunnakseen 23 kilpailijaa ilmoitti eteläisen seurakunnan, neljä kilpailijaa Messukylän seurakunnan, kolme kilpailijaa tuomiokirkkoseurakunnan ja yksi kilpailija Nokian seurakunnan. Harjun seurakunnan ja ruotsalaisen seurakunnan jäseniä ei kilpailijoissa ollut sen sijaan yhtäkään. Valtaosa tapahtuman kilpailijoista oli siis vuonna 2017 Eteläisen seurakunnan jäseniä. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Kilpailijoiden kotiseurakunnat 2017 (n = 31)

Kysymys, jolla kartoitettiin, minkä seurakunnan toiminnassa nuoret pääsääntöisesti ovat mukana, nosti eteläisen seurakunnan osallistujamäärää yhdellä 24:ään. Messukylän seurakunnan osallistujamäärä näin laskettuna pysyi ennallaan neljässä kilpailijassa, harjun seurakunnan

osallistujamäärä nousi kolmeen kilpailijaan ja tuomiokirkkoseurakunta, ruotsalainen seurakunta sekä Tampereen ulkopuoliset seurakunnat jäivät kokonaan ilman kilpailijoita. (KUVIO 3.) Kumpaa tahansa vertailutapaa käytettäessä ainoastaan eteläisen seurakunnan osallistujamäärä kasvoi hieman viime vuodesta, kun taas kaikista muista Tampereen seurakunnista osallistujia oli selvästi viime vuotta vähemmän.

KUVIO 3. Vuoden 2017 kilpailijoiden osallistujamäärät sen perusteella, minkä seurakunnan toiminnassa nuoret ovat mukana (n = 31)

Taulukot 1 ja 2 kuvaavat sitä, kuinka tärkeänä kilpailijat pitivät tapahtuman eri markkinointikanavia. Taulukoiden otsikkorivillä on suluissa merkittynä eri vastaussarakkeille omat lukuarvonsa. Viimeisen sarakkeen vertailuluku on vastausten määrästä näiden lukujen perusteella laskettu keskiarvo. Mitä suurempi luku on, sitä tärkeämmäksi nuoret ovat kokeneet kyseisen markkinointikanavan. Tapahtuman tärkeimmiksi markkinointikanaviksi kyselyn perusteella nousivat seurakunnan työntekijöiltä saatu tieto ja mainostus seurakunnissa, muilta nuorilta saatu tieto, tapahtumalle tehty mainosvideo sekä sosiaalisen median palveluista erityisesti Instagram. Merkittävän moni kuitenkin vastasi, ettei ole saanut tietoa tapahtumasta sosiaalisen median eri palveluiden kautta. (TAULUKKO 1.) Markkinointiin sosiaalisessa mediassa tulisi siis jatkossa panostaa entistä enemmän.

TAULUKKO 1. Markkinointikanavien tärkeys vuoden 2017 tapahtumassa (n = 31)

	erittäin tärkeä (3)	tärkeä (2)	ei tärkeä (1)	markkinointikanava ei ta-voittanut osallistujaa	Vertailuluku
Seurakunnan työntekijät / mainostus seurakunnassa	14	15	1	1	2,43
Muut nuoret	21	8	0	2	2,72
Paperimainokset	0	6	11	14	1,35
Mainosvideo	5	18	5	3	2,00
Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymän Internet-sivut	3	6	12	10	1,57
Facebook	2	7	6	16	1,73
Instagram	3	10	6	12	1,84
YouTube	1	8	6	16	1,67
Snapchat	3	1	6	21	1,70

Taulukossa 2 on huomioituna ainoastaan ensimmäistä kertaa tapahtumassa mukana olleiden kilpailijoiden vastaukset. Taulukon avulla voidaan tarkastella markkinointikanavien tärkeyttä niiden kilpailijoiden näkökulmasta, joilla ei vielä ollut omakohtaista kokemusta tapahtumasta. Näin saatu lopputulos oli samansuuntainen, kuin taulukossa 1. Seurakunnassa saadun informaation ja sosiaalisen median merkitys Snapchatia lukuun ottamatta hieman jopa korostuivat. (TAULUKKO 2.) Mikään markkinointikanava ei kuitenkaan osoittautunut täysin tarpeettomaksi, vaan jokaista tietolähdettä oli ainakin yksi vastaaja pitänyt tärkeänä tai erittäin tärkeänä kumpaakin laskutapaa käytettäessä.

TAULUKKO 2. Markkinointikanavien tärkeys vuonna 2017 ensimmäistä kertaa tapahtumaan osallistuneiden kilpailijoiden näkökulmasta (n = 12)

	erittäin tärkeä (3)	tärkeä (2)	ei tärkeä (1)	markkinointikanava ei ta-voittanut osallistujaa	Vertailuluku
Seurakunnan työntekijät / mainostus seurakunnassa	7	4	0	1	2,64
Muut nuoret	8	3	0	1	2,73
Paperimainokset	0	2	2	8	1,50
Mainosvideo	2	5	2	3	2,00
Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymän Internet-sivut	1	2	4	5	1,57
Facebook	1	3	0	8	2,25
Instagram	1	3	1	7	2,00
YouTube	0	3	1	8	1,75
Snapchat	0	1	1	10	1,50

Itse tapahtumassa kilpailijoilta positiivista palautetta saivat monipuoliset rastit, joista useita oli erikseen mainittuna palautteessa. Erityisesti ratsastus-, melonta- ja laulurasti saivat kiitosta. Hieman enemmän toivottiin kuitenkin älykkyyttä vaativia tehtäviä. Uusi tapahtumapaikka jatkoi paljon mielipiteitä. Myös lauantai-illan iltaohjelma oli pääsääntöisesti koettu onnistuneeksi. Muutama kilpailija tosin piti viime vuoden tavanomaisesta poikkeavaa iltaohjelmaa parempana. Lauantaina viimeisten joukossa maaliin tulleille toivottiin enemmän vapaa-aikaa ennen iltaohjelmaa. Huonosta säästä johtuen tarjottu sisämajoitusmahdollisuus oli sen sijaan koettu hyväksi.

Palautteista nousi positiivisena esiin myös paljon samoja seikkoja, kuin viime vuonnakin, kuten metsässä kulkeminen, kaverit, itse valmistettu ruoka, ryhmähenki ja yhdessä tekeminen. Myös sunnuntain huomattavasti aiempia vuosia lyhempi reitti koettiin hyväksi. Rasteille aiheutuvaa ruuhkaa ei kuitenkaan tänäkään vuonna saatu täysin estettyä. Myös rastien tasapuo-

lisuuteen erikokoisille joukkueille toivottiin kiinnitettävän edelleen huomiota tulevina vuosina. Kilpailijoiden saama informaatio aikatauluista keräsi positiivista palautetta. Itse tapahtumapaikka ja sinne suunniteltu reitti jakoivat mielipiteitä. Osa piti tänä vuonna pitkälti lenkkipolkuja pitkin kulkenutta reittiä hyvänä, kun taas osa olisi halunnut siitä vielä fyysisemmän.

Työntekijöiden ja rastihenkilöiden palautteista nousi esiin edellä mainittujen huomioiden lisäksi tapahtuman viime vuotta paremmin onnistunut organisointi, jossa jokaisella oli selkeä tehtävä. Myös informaation kulku työntekijöiden ja rastihenkilöiden välillä oli koettu toimivaksi ja jo kesällä tarjottu rastien suunnittelupäivä sai kiitosta. Hieman häiritseväksi tekijäksi palautteissa oli koettu muiden ihmisten liikkuminen rastien läheisyydessä sekä leirikeskuksen alueella tapahtuman aikana. Iltaohjelmaan toivottiin parempaa suunnittelua.

Tapahtuman alkuun toivottiin rastia, jossa teemana on suunnistus. Myös hengellisiä ja opettavaisia rasteja toivottiin lisää. Hengellisellä teemalle varustettuja rasteja ei ollut ollenkaan. Sunnuntain järjestelyä, jossa rasteja kierrettiin kahteen suuntaan, ei koettu hyväksi, sillä se aiheutti ruuhkaa reitin keskivaiheille. Myös tapahtuman teemaa toivottiin enemmän esille. Hyvä yhteishenki ja muiden kannustaminen oli kiinnittänyt myös työntekijöiden ja rastihenkilöiden huomion. Palautteissa toivottiin myös sellaista yhteistä ohjelmaa, jossa kaikki osallistujat pääsevät tutustumaan toisiinsa. Myös yhteistyötä muiden tahojen kanssa toivottiin. Aiempien vuosien tapaan järjestetystä iltamessusta luonnon keskellä tuli hyvää palautetta. Toisin kuin kilpailijoiden palautteissa, työntekijät ja rastihenkilöt toivoivat melko yksimielisesti, että tapahtuma voitaisiin jatkossa järjestää taas Rajalassa.

8.2 Palautepalaveri ja itsearviointi

Tapahtuman jälkeen marraskuussa 2017 pidettiin tapahtumasta vielä työntekijöiden yhteinen palautepalaveri, jossa käytiin läpi osallistujilta kerätty palaute ja keskusteltiin muista tapahtumaan liittyvistä seikoista. Tässä alaluvussa tuon esiin muutamia palaverissa esiin nousseita

seikkoja ja muita omia huomioitani tapahtumasta. Lisäksi arvioin omaa onnistumistani kehittämistehtävien osalta.

Omat markkinointikäyntini eri seurakunnissa tavoittivat hyvin vaihtelevan määrän nuoria. Markkinointikierros itsessään onnistui hyvin, vaikka toivoinkin sen tavoittavan isomman kohdejoukon. Markkinointikäyntien lisäksi myös seurakunnan työntekijöillä on iso rooli tapahtuman markkinoinnissa. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että erityisesti ne työntekijät, jotka itse ovat aiemmin tapahtumassa olleet, voisivat viestiä eteenpäin. Osallistujamäärissä oli suuria eroja eri seurakuntien välillä. Myös kaikki mahdolliset markkinointikanavat onkin syytä ottaa käyttöön, jotta tieto tapahtumasta tavoittaisi jatkossa koko kohderyhmän.

Erityyppisten rastien jakautuminen tasaisesti molemmille tapahtumapäiville onnistui palautteen perusteella paremmin, kuin vuonna 2016. Rastien aiheista jäi kuitenkin puuttumaan kokonaan suunnistusrasti, jossa tarkistetaan, että joukkue osaa lukea karttaa reitin varrella. Lisäksi hengellisyys ei näkynyt vuoden 2017 rastitehtävissä millään tavalla. Palautepalaverissa keskusteltiin siitä, että jatkossa olisi syytä kerätä myös rastihenkilöiltä tietoa rastin sisällöstä jo ennen tapahtumaa. Sunnuntaina rasteille muodostuneen ruuhkan purkamiseen yhtenä vaihtoehtona on ohjata kaikki joukkueet aloittamaan eri rastilta. Tällöin sunnuntain reitti on saatava jatkossakin kulkemaan aivan leirikeskuksen lähimaastossa.

Osallistujamäärän nostamiseksi myös yhteistyö partioliikkeen kanssa voisi olla tulevana vuosina kokeilemisen arvoinen asia. Sen lisäksi, että tällainen yhteistyö on ollut yksi tapahtuman alkuperäisiä tavoitteita, voisi se myös monipuolistaa tapahtumaa. Toisaalta palautepalaverissa kaivattiin myös kirkon työntekijöiden rooleihin entistä tarkempaa jakoa. Lähtökohtana pidettiin, että jokaisesta seurakunnasta olisi edustus. Kenenkään työntekijän ei kuitenkaan toivottu lähtevän ainoastaan pitämään rastia. Joissakin rastitehtävissä on jo turvallisuussyistäkin välttämätöntä, että paikalla on työntekijä, mutta tämä ei saisi olla hänen ainoa tehtävänsä tapahtumassa.

9 YHTEENVETO

Pimee hölkkä on pitkät perinteet omaava tapahtuma, joka vie nuoret hetkeksi pois kaupungin vilinästä. Tapahtuma tukee nuorten ympäristökasvatusta ja antaa nuorille mahdollisuuden kokea ympäröivän luonnon konkreettisesti. Ympäristökasvatuksen merkitys korostuu erityisesti tämän päivän nuorten keskuudessa, joilla luonnossa liikkuminen ei välttämättä enää kuulu jokapäiväiseen elämään. Tapahtuman osallistujamäärä laski hieman vuoden aikana, mutta näin on käynyt aiemminkin ja jossakin vaiheessa suosio on lähtenyt jälleen kasvuun. Osallistujilta saamamme palautteen perusteella tapahtuman perinnettä kannattaa ehdottomasti edelleen jatkaa.

Vuoden 2017 tapahtuma koki vuoden aikana monia muutoksia, kun kaikista mukaan lähtevistä työntekijöistä ei ollut varmuutta ja lopulta myös tapahtumapaikkaa jouduttiin vaihtamaan. Tapahtuma kuitenkin toteutui ja palautteen perusteella positiivista kehitystäkin tapahtui vuoden aikana. Kehittävän palautteen pohjalta voidaan tähdätä vuonna 2018 vieläkin parempaan lopputulokseen. Minulla on ollut ilo olla mukana toteuttamassa tapahtumaa ja huomata, kuinka myös useita kymmeniä vuosia vanhaa tapahtumaa voidaan uudistaa ilman, että tapahtuman perusidea siitä kärsii.

Vaikka tapahtumapaikan vaihtuminen ei ollutkaan kaikille mieluisa muutos, saimme siitä myös positiivista palautetta. Tapahtuman onnistuminen luo edellytykset sille, että tieto tapahtumasta leviää nuorten keskuudessa. Tätä kirjoitettaessa ei ole vielä varmuutta siitä, missä järjestetään vuoden 2018 Pimee hölkkä, mutta tapahtuman suunnittelu on jo aloitettu. Nyt on nähty ensimmäistä kertaa pitkään aikaan, että tapahtuma toimii myös muualla, kuin Rajalassa, eikä ole mitään syytä epäillä, etteikö se voisi toimia jatkossakin. Vuonna 2017 kerätty palaute jää työntekijätiimin käyttöön ja palautepalaverissa suhtautuminen myös sen kehittämistä kaipaaviin kohtiin oli avointa. Uskon, että tapahtuman kehittämistyö jatkuu myös tämän opin- näytetyön jälkeen aina vähän kerrallaan.

LÄHTEET

- Aalto, M. 2000. Ryppäästä ryhmäksi. Turvallisen ryhmän rakentaminen. 4. painos. My Generation Oy.
- Arola, P. 2017. Johtava nuorisotyönohjaaja. Harjun seurakunta. Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymä. Tiedonanto, palautepalaveri. 1.11.2017.
- Halme, L. 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten keskus / LK-kirjat.
- Häkkinen, S. 2014. Ihmisen kolme perussuhdetta. Teoksessa J. Kokkonen & P. Pihkala (toim.) Vihreät riparit. Helsinki: Lasten keskus ja Kirjapaja Oy.
- Jokamiehenoikeudet. Lainsäädäntöä ja käytäntöä. 2016. 21. uudistettu painos. Helsinki: Ympäristöministeriö. pdf-tiedosto. Saatavissa: <http://www.ym.fi/download/name/%7B1A3F4736-3223-48E6-8FD0-A38CD8C8E544%7D/57648> Viitattu: 27.10.2017.
- Kalliokoski, P. & Saikkonen, A. 1999. Seikkailukasvatus: ”Ulos luokasta, mutta ei koulusta”. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto. pdf-tiedosto. Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/10457/kalliokoski_saikkonen.pdf?sequence=1 Viitattu: 29.10.2017.
- Kangasniemi, J., Reitti, M. & Sillanpää-Reitti, T. 2009. Luonto- ja elämysliikunta. Opetushallitus ja Koululiikuntaliitto.
- Karppinen, S. 2007. Elämyksestä kokemukseen ja oppimiseen. Teoksessa S. Karppinen & T. Latomaa (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 75-97.
- Karppinen, S. & Latomaa, T. 2015. Seikkaillen elämyksiä III. Suomalainen seikkailupedagogiikka. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Koivisto, J., Paalanen, H. & Siukonen, A. 2014. Ihan sama. Eilen, tänään ja ikuisesti. 10. painos. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy.
- Koskelainen, H. 2005. Nuori ja jumalanpalvelus. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja. 71-81.

Köykkä, A. 2005. Raamattu ja nuorisotyö. Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja. 55-70.

Latomaa, T. 2007. Mieli elämys-, merkitys- ja kokemusmaailmana - Psyko(loginen ja) semiootinen tarkastelu. Teoksessa S. Karppinen & T. Latomaa (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 21-52.

Lehtinen, E., Kuusinen, J. & Vauras, M. 2007. Kasvatuspsykologia. 2. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Lehtonen, K., Mäkelä, E. & Pulli, K. 2007. Ohjaus seikkailutoiminnassa. Teoksessa S. Karppinen & T. Latomaa (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 127-138.

Lemmetyinen, T. 2017. Pastori, sosiaalineuvos. Henkilökohtainen tiedonanto, puhelinkeskustelu. 8.11.2017.

Mitä on kestävä kehitys. 2017. Ympäristöministeriö. www-sivusto. Saatavissa: http://www.ym.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys Viitattu: 28.10.2017.

Nieminen, J. 1999. Seikkailujen Suomi – eli johdatus nuorisotyön retki- ja leiritoiminnan historiaan. Teoksessa J. Suoranta (toim.) Nuorisotyöstä seikkailukasvatukseen. Tampere: TAJU. 70-98.

Niskanen, J. 2010. Seikkailu. Slideplayer-diaesitys. Saatavissa: <http://slideplayer.fi/slide/2480454/> Viitattu: 29.10.2017.

Perttula, J. 2007. Elämysten merkitys ihmiselämässä. Teoksessa S. Karppinen & T. Latomaa (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 53-74.

Reppu. Opas seikkailijalle ja tarpojalle. 2009. 1. painos. Suomen partiolaiset ry. Oy Partio Scout Ab.

Salonen, K. 2017. Johtava nuorisotyönohjaaja. Eteläinen seurakunta. Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymä. Tiedonanto, rastihenkilöiden palaveri. 8.9.2017.

Saloranta, S. 2010. Ympäristökasvatus ja seikkailu - käytännön toteutusta luontokoulussa. Teoksessa T. Latomaa & S. Karppinen (toim.) Seikkaillen elämyksiä II. Elämyksen käsitehistoriaa ja käytäntöä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus. 163-176.

Sormunen, M. 2017. Kenttäsihteeri, eläkeläinen. Henkilökohtainen tiedonanto, puhelinkeskustelu. 8.11.2017.

Telemäki, M. 1998. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa T. Lehtonen (toim.) Elämän seikkailu. Näkökulmia elämyksellisen ja kokemuksellisen oppimisen kysymyksiin. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy. 10-25.

Virtanen, K. 2008. Matkalla lastenkaltaiseen, vahvaan kirkkoon. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus / LK-kirjat.

PIMEE HÖLKKÄ 2016 PALAUTEKYSELY

HYVÄ VASTAAJA

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä Humanistisen ja kasvatustieteiden tutkintoa, josta tarkoitukseni on valmistua yhteisöpedagogiksi syksyllä 2017. Kyseinen tutkinto antaa myös kelpoisuuden toimia kirkon nuorisotyön ohjaajan virassa.

Opinnäytetyönäni alan kehittää vuoden 2017 Pimee Hölkä-tapahtumaa ja tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä palaute ja kartoittaa vuonna 2016 tapahtumassa mukana olleiden mahdollisia kehittämissideoita.

Vastaukset kyselyyn annetaan nimettömänä ja niitä voidaan käyttää opinnäytetyössäni. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan osoitteessa www.theseus.fi

Ystävällisin terveisin

Janne Saarinen

1. Sukupuoli

- A Tyttö / Nainen
- B Poika / Mies

2. Ikä

- A Alle 14
- B 14-17
- C 18-20
- D Yli 20

3. Kotiseurakunta

- A Eteläinen seurakunta
  - B Harjun seurakunta
  - C Messukylän seurakunta
  - D Tuomiokirkkoseurakunta
  - E Svenska församlingen
  - F Joku muu, mikä?
-

4. Olin tapahtumassa

- A Joukkueeni kanssa kiertämässä rasteja
- B Työntekijänä / Rastihenkilönä

5. Kuinka monetta kertaa osallistuit nyt Pimee Hölkkään?

- A 1. kertaa
- B 2. kertaa
- C 3. tai useammalla kertaa

6. Mitkä asiat jäivät tapahtumasta erityisesti mieleesi ja mikä oli parasta?

7. Avoin palautteesi vuoden 2016 reitistä ja rasteista:

8. Avoin palautteesi koko tapahtumasta: (Mikä toimi? Mikä ei toiminut? Mitä haluaisit muuttaa tulevia vuosia silmälläpitäen?)

PIMEE HÖLKKÄ 2017 PALAUTEKYSELY

HYVÄ VASTAAJA!

Opiskelen Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä Humanistisen ja kasvatustieteiden tutkintoa, josta tarkoitukseni on valmistua yhteisöpedagogiksi joulukuussa 2017. Kyseinen tutkinto antaa myös kelpoisuuden toimia kirkon nuorisotyönohjaajan virassa.

Opinnäytetyöni aiheena on vuoden 2017 Pimee Hölkä-tapahtuman kehittäminen. Kehittämistehtäviäni tapahtumassa olivat markkinointi ja rastien organisointi. Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä palaute ja kartoittaa miten minä ja tapahtuman muu ohjaajatiimi olemme onnistuneet tapahtuman toteutuksessa.

Vastaukset kyselyyn annetaan nimettömänä ja niitä voidaan käyttää opinnäytetyössäni. Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan osoitteessa www.theseus.fi

Vastaukset jäävät tapahtuman jälkeen myös Tampereen ev. lut. seurakuntien viranhaltijoiden käyttöön tulevien vuosien Pimee hölkä -tapahtumien kehittämistä varten.

Kiitos ajankäytöstäsi jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin

Janne Saarinen

1. Sukupuoli

- A Tyttö / Nainen
- B Poika / Mies

2. Ikä

- A Alle 14
- B 14-17
- C 18-20
- D Yli 20

3. Kotiseurakunta

- A Eteläinen seurakunta
- B Harjun seurakunta
- C Messukylän seurakunta
- D Tuomiokirkkoseurakunta
- E Svenska församlingen
- F Joku muu, mikä?

G En ole ev. lut. kirkon jäsen

4. Seurakunta, jonka nuorten toiminnassa pääsääntöisesti olet mukana (voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon)

- A Eteläinen seurakunta
- B Harjun seurakunta
- C Messukylän seurakunta
- D Tuomiokirkkoseurakunta
- E Svenska församlingen
- F Joku muu, mikä?

G En ole mukana muussa nuorten toiminnassa

5. Olin tapahtumassa

- A Kilpailijana
- B Työntekijänä / Rastihenkilönä

6. Arvioi, kuinka tärkeitä seuraavat tietolähteet olivat sinulle tapahtuman markkinoinnissa.

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	Ei tärkeä	En kuullut tapahtumasta tätä kautta
Seurakunnan työntekijät / mainostus seurakunnassa				
Muut nuoret				
Tapahtuman paperiset mainokset				
Tapahtuman mainosvideo				
Tampereen seurakuntayhtymän Internet-sivut				
Facebook				
Instagram				
YouTube				
Snapchat				
Jokin muu, mikä?				

7. Monennettako kertaa osallistuit nyt Pimee Hölkkään?

- A 1. kertaa
- B 2. kertaa
- C 3. tai useammatta kertaa

8. Olitko mukana vuoden 2016 Pimee hölkässä?

A Kyllä olin

B En ollut

9. Vertaa lyhyesti tämän vuoden tapahtumaa viime vuoden Pimee hölkkään. Tapahtuiko muutosta? Mikä onnistui paremmin? Mikä huonommin?

10. Mitkä asiat jäivät tapahtumasta erityisesti mieleesi ja mikä oli parasta?

11. Avoin palautteesi vuoden 2017 reitistä ja rasteista:

12. Avoin palautteesi koko tapahtumasta: Mikä toimi? Mikä ei toiminut? Mitä haluaisit muuttaa tulevia vuosia silmälläpitäen?

TIIVISTELMÄ PIMEE HÖLKÄN FAKTOISTA SYKSYN 2017 MARKKINOINTIKÄYNTIÄ VARTEN

- Alussa näytetään tapahtuman mainosvideo.
- Kaksipäiväinen tapahtuma Julkujärvellä 9.-10.9.2017
  - o Yö nukutaan maastossa itse tehdyissä majoitteissa, kuten laavussa tai teltassa.
- Tapahtuma on leikkimielinen rastisuunnistuskilpailu.
  - o Tapahtuma on perinteisesti järjestetty Rajalan leirikeskuksen maastoissa, mutta tänä vuonna leireilemme poikkeuksellisesti Julkujärvellä.
  - o itse kootut joukkueet (myös ilman joukkuetta voi tulla, tällöin paikan päällä katsotaan kaikille joukkueet)
  - o Lauantaiaamuna bussi jättää osallistujat paikkaan, josta ei ole kerrottu etukäteen. Kilpailijat saavat tässä vaiheessa käteensä kartan, jossa olevien rastien kautta tarkoituksena illalla päätyä leirikeskukseen.
    - Reitti on merkattu, eikä erityistä suunnistustaitoa tarvita.
    - Rastitehtävät ovat laidasta laitaan (joitakin esimerkkejä aiempien vuosien rasteista).
  - o Sunnuntaina rastit jatkuvat hyvin nukutun yön jälkeen.
- Tapahtuma on järjestetty vuosittain noin 40 vuoden ajan ja sillä on vuosittain ennalta valittu teema.
  - o Vuoden 2017 teemana on selviytyjät.
    - Rastit pyritään sitomaan tapahtuman teemaan.
    - Teeman mukaisesta pukeutumisesta on luvassa lisäpisteitä.
- Tapahtuman hinta on 20€ ja se maksetaan lähdön yhteydessä.
  - o Viime vuoden voittajat pääsevät ilmaiseksi.
- ilmoittautuminen 3.9. mennessä Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymän Internet-sivuilla.
  - o Samalta sivulta löytyy leirikirje ja yhteystiedot, mistä voi kysyä lisätietoja.
    - Leirikirjeessä on sekä henkilökohtainen että joukkuekohtainen varustelu, joka ei ole täysin ehdoton. Puuttavista varusteista voi neuvotella työntekijöiden kanssa.
- tapahtuman johtajan ja työntekijätiimin esittely
- lopuksi tapahtumassa aiemmin mukana olleiden omakohtaisia kokemuksia